

TOKIKOM

2018ko azaroa | 186. zenbakia

EUSKARALDIA

Konekta zaitez gurekin!

Facebook:
aikoraldizkaria

Twitter:
@Aikortxori

Instagram:
aikor.aldizkaria

Webgunea:
www.aikor.eus

Zure argazkiak eta albisteak bidali

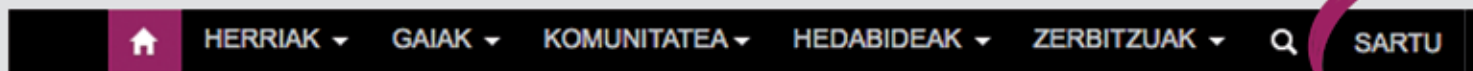
WhatsApp:
688 86 41 35

E-posta:
aikortxori@aikor.com

Parte hartu aikor.eus webgunean

Erregistratzeko, webgunearen goiko aldean ageri den SARTU botoiari klik egin

ERABILTZAILE BERRIA NAIZ ETA IZENA EMAN NAHI DUT aukeran klik egin

Kide bezala erregistratu nahi baduzu, eta zure **edukiak argitaratzeko** (argazkiak, hitzorduak, albisteak...) erabiltzaile arrunta bezala izena eman behar duzu, eta amaieran, aikortxori@aikor.com helbidera mezua bidali behar duzu zeure nahia jakinarazteko.

- 4** Eritxiak
- 5** Gutuna eta laburrak
- 6** Laburrak eta albisteak
- 11** Irudietan... P. Sirats Barandika, eskua eta maisua
- 12** Gurean izan da... Aitzol Atutxa, aizkolaria
- 14** Gaztea eta... Maria Martinez, emagina
- 16** Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitatea
- 18** Gai nagusia... Euskaraldia
- 24** Kirol-obedientzia baliagarria
- 26** Euskararen Eguna
- 30** Toti Martinez de Lezea: *Malkoak lur antzuan*
- 32** Sondikako Euskal Azoka
- 34** Teknologia... Agur urrutiko kontrolari?
- 35** Aikorrizketa... Euskara, mundua ikusteko era bat
- 36** Sukaldaritza
- 37** Denborapasa
- 38** Agenda

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Bizkaia
foru aldundia
diputación foral

diruz lagundutako aldizkaria

aikor!
txorierriko aldizkaria

Argitaratzailea: TOTOAN, Txorierriko Euskara Elkarteen Federazioa (Lagatzu, Zorritzetan, Arrekikili, Tximintx eta Altzora)
Tel.: 94 452 34 47 / 688 86 41 35
aikortxori@aikor.com /
www.aikor.eus

Zuzendaria: Xabier Goienetxe

Erredakzio burua: Itxaso Marina

Erredakzio taldea: Maite Lekerika, Gaizka Eguzkitza, Juan Luis Goikoetxea

Kolaboratzaileak: Ixone Zubieta, Erika Bilbao, Loiuko Argazkilaritza ikastaroko ikasleak, Josu Uribe, Mari Carmen Noya, Idoia Andres, Jon Goikouria Larrabeiti, Itallen bertso eskola, Gaizka Peñafiel eta Jose Angel Mentxaka

Zuzentzaileak: Joseba Butroe, Iñaki Astorkiza eta Jagoba Zallo

Publizitatea: Arantza Atxutegi (686 58 92 38)

Banaketa: Egunon

Maketatzailea: Gaizka Eguzkitza

Inprimategia: Gertu

Ale kopurua: 7.000

Lege gordailua: BI 137-02 ISSN 1578-9322

Aikor! aldizkariak ez dau bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen edota eritxien erantzukizunik.

Orain ez bada, noiz?

Sangronizeko poligonoan hasi, Parke Teknologikoa gurutzatu, eta Larra-betzuko Sarrikola enpresa-gunera arte arazo berdinak errepikatzen dira, behin eta berriz, langile gehienek erantzunetan. Inkesta bat egin dugu lan egotia ezagutzeko, eta erantzunak argiak izan dira: azpikontratazioaren ondorioz lan berdina ezberdin ordaintzen da; langileak lana galtzeko beldur dira; lan-kargaren ondorioz ordaindu gabeko aparteko orduak egiten dituzte (enpresa askotan "gaizki" ikusten da lantegitik dagokien orduan irtetea); gehienek soldata izoztuta daukate 2011tik; langile "batzuek" nagusiarekin baldintza "pertsonalizatuak" adosten dituzte, denok elkarren etsai bilakatuta; gehienek uste dute lantokian ez dutela beren lana aintzat hartzen; lan-karga eta exigentzia maila direla-eta estresa dute... Egun, badakigu ez garela erretiraturiko hasi ginen enpresa berean. Ezegonkortasuna eguneroko ogi eta mehatxu bihurtu dute.

Hori guztia jasan dezagun, erlijio berri batean sinestarazi digute: beldurra, aukera ezaren sinesmena eta etsipena. Mark Fisherri hitzak lapurtuz: "Errazago dugu munduaren bukaera irudikatzea, kapitalismoaren bukaera imajinatzea baino". Gaur egun ezagutzen dugun sistema omen da eredu sozioekonomiko bideragarri bakarra; beste guztiak utopia, kea eta ametsak baino ez dira. Baina nola esan ahal zaio horri guztiari bideragarri? Lan egiteko bizi bagara, lanean gaixotu eta hiltzen bagara (jada 64 hildako aurten)! Hori bideragarria al da? Norentzat? Ez, guretzat!

Gure lan baldintzak estutzen jarraituko dute, horren adibide argia dugu orain. Abian daude Bizkaiko bi sektore nagusietako Hitzarmenen negoziatzaio-mahaiak (metalekoena eta bulegoetako langileena), eta bertan adostuko dira 83.000 langileren lan-baldintzak. Patronalak egin digun eskaintza bakarra hau da: 2011/12an adostutako lan-baldintzak

ERIKA BILBAO BARZENA

LAB sindikatuaren eskualdeko arduraduna

areago murriztea. Harrokeriaz, arduragabekiaz, inpunitateak eta diru goseak ematen duten handikeriaz. Murrizketak eta prekarietatea betikotu nahi dituzte eta, horretarako, etsituta eta beldurtuta behar gaituzte. Jokoan daude langileontzako lan-baldintza bideragarriak; bizitza duina izateko lan-baldintza duinak eskuratzeko. Beldurak astintzeko unea da!

Beraz, ez bagara orain borrokatzen, NOIZ? Eta zuk ez baduzu egiten, NORK egingo du?

Dagoeneko bagazoz ahobiziaz eta *belarriprestak* kalean. Euskaraldia martxan dago! Suposatzen dot honezkero denok jakingo dozuela zer dan Euskaraldia: euskerearen erabilpenaren normalizaziorantz, ohiturak aldatzea helburu duan 11 eguneko ariketea. Bakotzak bere rola aukeratuta, euskeraz dakigunok lehen berbea euskaraz esango dogu, eta euskerea ulertzen dauanari euskeraz egingo deusagu. Euskerea ulertzen dauanak, oster, euskeraz erantzuteko gai ez bada, erderaz erantzungo deusku normaltasunez. Holan azalduta erreza emoten dau ezta?

Ariketa honek nigan poza eta tristura sortzen dauz. Zergaitik poza? Euskaldun eta euskaltzaleen artean herri mugimen-

Zergaitik 11 egunean bakarrik?

IXONE ZUBIETA

Tximintx euskera alkarteko kidea

dua sortu dogulako; 11 egunean euskaraz berba egiten dakienek eta ulertzen dabenek euskerea normaltasunez erabiliko dogulako; edota sarritan euren artean erderaz ibiltzen diran euskaldunek, euskeraz berba egiteko konpromisoa hartu dabekako. Hau da, euskera gehiago entzuteak poztzen nau.

Eta, zergaitik tristura? Txapa bat eukitean oinarritu dogulako euskararen erabilpena, eta batez be Euskaraldia 11 egunera mugatzen dalako. Horregaitik, aurreko urteetan sortutako lema eta aurtengoa buztartu gura dodaz: Zergaitik ez Euskaraldia 365 egunean? Gure esku dago hori!

Zeure eritxia agertu gura badozu, gutunen atal hau zabalik daukazu. Ahalik eta eritzi gehienek lekua euki dagien, ez da komeni makinazko 15 lerro baino luzeago idazterik gutunotan. Izena, telefonoa, helbidea eta nortasun agiriaren zenbakia agertu beharko dira. Laburtu behar izan ezkerro, Aikor!-ek bere esku dauka horretarako eskubidea. Zure eritxia aginduteko helbidea: Totoan, Aresti kalea 2, 48170, Zamudio edo aikortxori@aikor.com.

Antxustegi eta Urresti, Zamudio Rallyaren irabazleak

Zamudio Racing eta Real Peña Motorista Vizcaya elkarteek Zamudioko Rallya antolatu zuten seigarren aldiz, azaroaren 16an eta 17an. Proban 53 bikotek hartu zuten parte, eta antolatzaileak pozik azaldu ziren bai parte-hartzaileen kopuruarekin, bai rallya ikusten batu ziren zaleekin.

Gorka Antxustegik eta Xabat Urrestik Zamudioko Rallya irabazi zuten Suzuki Swift sport bat gidatzen zutela. Mario Perez eta Mikel Cano bigarrenak izan ziren Renault Clio bat gidatzen zutela; eta Ioritz Odiaga eta Iker Mintegi, hirugarrenak, Renault Megan bat gidatzen zutela. Erregulartasunaren lehiari dagokionez, hori Asier Santamariak eta Roberto Renteriak irabazi zuten. Luis Santaria eta Jagoba Garasa bigarrenak lotu ziren; eta Fernando Perez eta Asier Camara, hirugarrenak.

Zamudioko lasterketa puntuagarrria izan zen lau txapelketa honetarako: Rally euskal txapelketa, Rally Bizkaiko txapelketa, Sport Erregulartasunaren euskal txapelketa eta Sport Erregulartasunaren Bizkaiko txapelketa.

a: Josu Uribe / Borja Basterretxea

Eskerrik asko denoi!

Domekan, urriaren 28an, Sondikako eskolako Ikasleen Guraso Elkartekook Gorondaganeko merkatu txikia egin genuen hirugarrenez, eta inoiz baino arrakastatsuagoa izan zen. Bertan lortutako dirua gure seme-alaben ekintzak finantzatzeko erabiliko dugu.

Ez dakigu nondik hasi eskerrak ematen, hainbeste laguntzaile egon dira eta... Ea ez dugun inor ahazten. Lehenik eta behin, eskerrik asko, boluntario ibili zareten guztioi: materiala sailkatu, presatu, muntatu, desmuntatu eta saldu duzun guzti-guztioi gure eskerrik beroena. Onenak zarete!

Eskerrik asko, jolasak, liburuak eta moztorroak ekarri dituzuenoi ere bai. Eta

eskerrik asko, Sondikako Udalar, ekintza honen alde azaltzeagatik eta emandako erraztasunengatik. Baita Sondikako Uri Buru Batzarrari ere, jostailuak gordetzeko bere Batzokiko lokala uzteagatik.

Urtero, gero eta arrakasta handiagoa duen Gourmet txokorako txokolatea, salda, bizkotxoak eta tortillak egin eta saldu dituzuenoi ere, mila esker! Eta gure eskerrik beroena, Sondikako herriari, bere parte-hartzeagatik eta gure eskola publikoaren etorkizuna lantzen laguntzeagatik!

Eskerrik asko, bihotz-bihotzez guzti-guztioi.

Gorondaganeko Ikasle
Gurasoen Elkartea

AmAr
ileapaindegia

Asteartea-ostiralea:
9:00-19:00
Laburuntza:
8:00-13:30

Uribe plaza, 1 behea
Zamudio
94 4520419

Carrefour
express

ORDUTEGIA
Astelehenerik ostiralera arte
9:00-14:30 / 17:00-20:30
Larunbatean
9:00-14:30

Pago kalea, 5
48170 ZAMUDIO

GALAISA
Estetika eta ile-apaindegia

94 453 04 85 - 94 471 10 51

Sabino Arana 1-3. SONDIKA

BIDE-GORRI
CAFE-BAR

Txinbo kalea, 9
48170 ZAMUDIO
94 452 26 75

Askotariko pintxoak - Plater konbinatuak
8:00etatik irekia
WIFI guinea

ERREKA
JAT
ETXEA

Eguneko menua, asteburuko menu berezia, karta, enpresen bazkariak, jaunartzeak, familien bazkariak

Arteaga, 80
Zamudio 48170 (Bizkaia)
Tfnoa.: 94 452 14 19
Faxa: 94 452 26 29

IRATXO
gozotegia

tarta personalizatuak
brufak
kekek
pastelak
pastak

Mikel Zuzante, 2 - 5. larrea • Sondika, 48150 • 94 645 89 19

Bizkaiko Bertsolari Txapelketa

Ohikoa den moduan, Lagatzu Zamudioko euskara elkarteak Bizkaiko Bertsolari Txapelketara joateko autobusa ipiniko du. Txapelketa abenduaren 15ean, 17:30ean, izango da Bilbao Arenan (Miribilla). Autobusa 15:30ean irtengo da Lezamatik eta Zamudiotik eta Deriotik pasatuko da.

Bestetik, txapelketarako sarrerak ere badituzte salgai. Sarrerak 15 euro balio du Lagatzuko bazkideentzat eta berbalagunentzat; 18 euro, bazkideak ez direnentzat; eta zazpi euro, 16 urtetik beherakoentzat.

Sarrerak eskatzeko azken eguna abenduaren 4a izango da; eta autobusean izena emateko azken eguna, abenduaren 11. Horretarako, mezu bat bidali behar da lagatzu@lagatzu.org helbide elektronikora, edo elkartearen kideei esan.

Gela Pedagogikoak 20 urte bete ditu

a: Josu Uribe

"Ikasi, bizikletaz gozatuz" lelopean, eta Migel Madariagak eta Euskadi Fundazioak bultzatuta, Gela Pedagogikoak 20 urte daramatza gaztetxoak txirrindularitzan hezten. Hala, urte hauetan 2.500 bat umerekin egin du lan.

Urteurrena azaroaren 17an ospatu zuten Derion. Bertan, *Ametsak errealitate bihurtuz* liburua aurkeztu zen. Liburuan Madariagaren biografia jaso du Yon Suinagak. "Madariagak, esfortzu eta sakrifizio handiz, nazioarteko elitera eraman zuten euskal txirrindularitza. Herri osoa poztu

zuen eta munduari Euskadiko irudirik onena eskaini zion", esan zuen egileak.

Bestetik, Igor Anton txirrindulariari ere egin zioten omenaldia. Antonek aurten eman du amaitutzat bere ibilbide profesionala, Espainiako Itzuliaren lau etapa irabazi dituela; eta beste bat, Italiako Giroan. Era berean, Bizikletaren Jaia egin zuten 16. aldiz. Batez ere gaztetxoak izan ziren ekintzaren protagonistak. Horrek helburu hauek izan zituen, besteak beste: zaleei euren babesa eta laguntza eskertzea, elkarrekin bizikletaz ibiltzea, eta txapelketei hurrengo denboraldira arte agur esatea.

sarraila-denda Txorierri
ADITUAK SARRAILAGINTZAN ETA SEGURITASUNEAN

946 038 663
625 100 800
info@ceirraerriatxorierrri.com
www.ceirraerriatxorierrri.com

Alain Pomposo Zarate
Urkioa, 4. lorja
48160 Derio

TABERNA GAZTEDEI

Eguneko menuak
Ospakizunak

Aretxalde, 141 - 48196 LEZAMA
944554422 - gazteditaberna@gmail.com

Lzpilen
PARAFARMAZIA BELAR-DENDA

Sabino Arana, 3. lorja - 48150 SONDICA (Bizkaia)
94 655 80 00 - 689 99 88 43 - lzpilen@gmail.com

TURREGOITI JATETXEA

Laurola etorbidea, 27
48180 Lolu-Bizkaia
T-Faxo: 94 453 24 40
restauranteturregoit.com

LEJARRENE JATETXEA
Garaioltza auzoa, 12 • LEZAMA • T: 94 455 65 46

Enaitz
TABERNA

Ogitartekoak
Anoak
Plater konbinatuak

94 455 42 15
Garaioltza, 74
48196 Lezama

Urruti gogoan, bost urteren ondoren

2013ko azaroaren 28an, Igor Urruti-koetxea Urruti lezamarra Brasilen hil zen, istripu baten ondorioz, 38 urte zituela. Bere heriotza kolpe gogorra izan zen herrian eta, horregatik, aurten ere omenaldia eskainiko diote Lezamako herriak, senideek, lagunek eta LAB sindikatuko lankideek. "Bost urte pasatu dira, baina Urruti oraindik dugu gogoan. Duela bost urte esan genuen bezala, bera joan da, baina bere lanak, engaiamenduak eta borrorak bizi-bizirik dira", idatzi dute euren webgunean Lezama Bizirik elkarteko lagunek.

Azaroaren 25erako, domeka goizera-ko, ohiko bisita antolatu da Urrutiren ha-

ritzera eta, Ekidazu abesbatzaren laguntzaz, abesti batzuk kantatuko dira bertan. Ostean, ekitaldi intimo eta apala egingo da bere familiaren etxalde inguruan. Gerago, herri bazkaria izango da Goitioltza-ko txokoan. Bazkalostean, Luzy Rodriguez Intersindikal Canariako ordezkariak hitzaldia eskainiko du.

Astebete beranduago, azaroaren 30ean, barikuan, "Tokan 2 La Polla" taldeak kontzertua emango du Oxangoiti Tabernan. Urrutiri talde hori gustatzen zitzaion, La Polla taldeko abestien bertsioak egiten dituelako. Antolatzaileek ekintzetan parte hartzeko deia egin diete herritarrei eta lagunei.

Errebale jauregiko aterpetxea kudeatzeko proposamenak

Erromesentzako aterpetxea Errebaleko jauregiko bigarren solairuan dago, eta, Udaletik jakinarazi duten moduan, hainbat aukera aztertzea erabaki dute, hura 2019. urtean kudeatzeko. Proposamenak norbanakoek eta edozein elkarte edo enpresak aurkeztu ahaliko dituzte azaroaren 30era arte. Proposamenak abenduko Ogasun Batzordean aztertuko dira, eta kudeaketa sistema berria urtarileko Udal Batzan onartuko da. Baldintzak www.larrabetzu.eus webgunean kontsulta daitezke.

Aterpetxea 2016. urtean ipini zen martxan, Larrabetzuko Udalaren eta Donejakue Bideko Ostatu-emaile Boluntarioen Elkartearen arteko hitzarmenaren ondorioz. Elkarre hori proiektua aurkeztu zuen bakarra izan zen. Aterpetxea eskolan atondu zen hasieran, baina hurrengo urtean Errebale jauregira eraman zuten. Era berean, Ostatu-emaile Boluntarioen Elkartearekin hitzarmena berria erabaki zen, eta aterpetxearen zabal-tze epea luzatzea.

Bestetik, apirilaren 1etik urriaren 15era bitartean, 3.043 erromesek erabili dute Larrabetzuko aterpetxea. Erromesek utzitako dohaintzak batu, eta Donejakue Bideko Ostatu-emaile Boluntarioen Elkarre 3.500 euroko diru-laguntza eman dio Larrabetzuko Udalari, premiak dituzten herriko familien artean banatzeko.

elekma
URRATZAREN BAT DUTEN ETXETRESNA ELEKTRIKO BERRIAK,
TELURISTAK ETA ETXETRESNA ELEKTRIKO TXOIAK
lehenengo markak • Preziarrik onenak
BOSCH, SIEMENS, BALAY
Txarritan etorbidea: 25-3.N. 48180 Lezu
T: 944 539 232
www.elekma.es

Goitioltza, 33 bis LEZAMA
620 15 36 93 - 94 633 81 07
9:00-20:00
www.centroecuestresolazpi.com
solazpi.zalditegia@gmail.com

Oscar Benegas Dañobeitia doktorea
Familia eta komunitateko medikuntza
Garaioltza 74
LEZAMA 48196
660 359 939
Cosalud
 IMQ
Tu seguro médico

48190 LEZAMA Bideakoa Centrotza osoa, 30

S.A.T. LEGU
ERANTZUNEKIN ETA BISO-LONDIAK
F: 94 455 64 12 T: 94 455 61 98

LEZAMAKO BATZOKIAK
GARAIOLTZA AUZOA 1208
946561719
batzokilezama@gmail.com

Argiteria hobetu dute Derion

Lanak hainbat oinezkoen pasabideetan eta bidegurutzetan egin dituzte, eta, horretarako, Udalak 35.600 euro ipini ditu. Azaldu duten moduan, lanek helburu bikoitza eduki dute: alde batetik, autoek oinezkoak harrapatzeko arriskua murriztea; eta bestetik, oinezkoen pasabideak behar bezala argiztatzea. Era berean, argi berriei esker, energia-kontsumoa txikiagoa izango da.

Zehatz-mehatz, hamar lumina aldatu dira. Lanak bidegurutze hauetan egin dira: Pagasarri eta Txorierri kaleen artekoan; Euskal Herria eta Mungialde kaleen artekoan; Gernikako Arbola kalearen eta Mikel Deuna plazaren artekoan; Bestorrene eta Mungialde kaleen artekoan; eta Santiago eta Rekalde kaleen artekoan. Eta kale hauetan: Ganburu, 1; Mungialde etorbidea, 16; eta Gernikako Arbola, 1 eta 4.

Herriko argiak hobetzen jarraitzea Derioko Udalaren lehentasunetako bat da, horrela, oinezkoen eta ibilgailuen segurtasuna bermatu ahal izateko. Horri lotuta, eta jakinarazitakoaren arabera, apirilean 12 LED argi berri ziren Entrecalles moduan ezaguna den aldean, eta lanetarako 19.500 euro ipini zituzten. Era berean, Euskal Herria eta Pagasarri kaleetan LED argiak dituzten zenbait farola jarri ziren.

Herriko plaza berritzen

Bestetik, azaroan, Derioko Herriko Plazako zoladura berritzeko lanei eman diete hasiera. Azaldu dutenez, guztira 1.000 metro karratu urbanizatuko dira, eta lanetan 73.000 euro inguru inbertituko dira: Bizkaiko Foru Aldundiak 41.350 euro ipiniko ditu; eta gainerakoa, Derioko Udalak. Lanek plazaren irisgarritasuna hobetzea eta estetikoki txukuntzea dute helburu, eta zazpi aste iraungo dituzte.

a: Idoia Andres

Kolore beltza, emakumearen kontrako indarkeria salatzen

Azaroaren 25ean Emakumearen Aurkako Indarkeriaren Kontrako Nazioarteko Eguna izango da eta, ohikoa den moduan, hainbat ekitaldi antolatu dira data horren inguruan, munduko emakumeek jasaten duten indarkeria salatzen.

Sondikan, esate baterako, "Sexualitatea eta indarkeria matxista" tailerra emango da azaroaren 23an, 19:00etan, Gaztetxean. Garrasia bertako talde feministak elkarretaratzea deitu du azaroaren 25erako. Hitzordua 12:30ean ipini dute Ikurrina enparantzan. Bertan *Zutik emakumeak* testua irakurriko dute, eta *Women in black* ekintza egingo dute. Arratsaldean, 19:00etan, martxa isila aterako da kioskotik, eta 19:30ean manifestu bat irakurriko da. Sondikako Udalak ekintza horietan beltzez jantzita parte hartzeko deia zabaldu du.

Derion ere, eta Koxak talde feministak antolatuta, beltzez jantziko dira azaroaren 25ean. *Women in black* performancea Solube kalean egingo dute eta gero, esan duten moduan, Udalak antolatutako elkarretaratzea batuko dira.

Bestetik, Zapata Gorriak Zamudioko talde feministak *Divorciadas, evangélicas y vegetarianas* antzezlanak ekarriko du azaroaren 24an, 19:00etan, Zamudiotorrera. Azaroaren 25ean, 12:00etan batuko dira Udaletxeko plazan, eta 12:30ean *Women in black* ekintza egingo dute Leizaola plazan.

Azaroaren 24an, 10:00etatik 13:00etara, neska gazteentzako autodefentsa tailerra egingo da Lezamako Gaztelekuan. Hurrengo egunerako, azaroaren 25erako, elkarretaratzea deitu du Moreak talde feministak. Ekitaldia 13:30ean izango da Lezamako plazan.

Azkenik, eta Zutuniki Larrabetzu talde feministaren eskutik, autodefentsa feminista ikastaroa emango da azaroaren 24an, Errebale jauregian. Ikastaroa 10:00etatik 14:00etara eta 16:00etatik 20:00etara izango da. Azaroaren 25erako ekintza bi antolatu dituzte: alde batetik, elkarretaratzea egingo dute 12:30ean, eta bestetik, *Women in black* performancea, 13:00etan. Azken ekintza horretara beltzez eta zapata gorriak jantzita joateko eskatu dute. Ekintza biak plazan izango dira.

astikenemotor
www.ASTIKENEMOTOR.com

DERIO - 946 451 781

aldeko one
hartz klinika
Tel.: 94 454 15 87

Anuska Prieto Aguilar
Odontologoa

Unibe 7, behea
48160 DERIO (Bizkaia)

- Especialitate guztiak zentro bakar batean
- Aurrekontua doan
- Especialitatea: umeak

Abelino Arraindegia

Gorbea kalea, 4 - 48160 DERIO
T: 94 602 75 25-6

Iker Vicente aizkolariak irabazi du Loiu Larrakoetxe Sari Berezia

Iker Vicente aizkolari nafarrak Larra-koetxe Sari Bereziaren lehenengo edizioa irabazi zuen azaroaren 10ean. Aitzol Atutxa bizkaitarra bigarren postuan gelditu zen, eta Xabier Orbegoza Arria V gipuzkoarra, hirugarrenean. Saioa Basque Sports enpresak antolatu zuen, Bizkaiko Foru Aldundiaren eta Loiu Udalaren laguntzarekin.

Saria baino aste bi lehenago, Aitzol Atutxak Euskal Herriko txapela irabazi zion Iker Vicenteri, baina Loiu nafarra izan zen indartsuena. Vicente fin eta arin aritu zen, 14 kanaerdiko 29 minutu eta 41 segundoan mozteko. Aitzolek 32 minutu eta 03 segundo behar izan zituen amaitzeko, eta Xabier Orbegozok, 36 minutu eta 37 segundo.

"Arantza nuen, Euskal Herriko Txapelketan amaiera arte borrokatu nuen arte, txapelik gabe gelditu nintzelako. Badakit Loiu saioa ez dela bestea bezain garrantzitsua, baina gogotsu etorri naiz hona eta gutxienez garaipena lortu dut", esan zuen txapeldunak Euskadi Irratian. "Saioa oso ondo egon da: antolakuntza aparta, giro bikaina sortu da, aizkolariok probalekuaren erdi-erdian... Guretzat gozamina izan da", gaineratu zuen Atutxak.

Aizkolari nagusiez gainera, Basque Sports enpresak herri kirolen jaia ere antolatu zuen Loiu. Horren haritik, beste saio batzuk ere egin ziren. Emakumezkoen

arteko txinga eroate norgehiagoka Nerea Egurrolak irabazi zion Xanta Sousari; eta gizonezko mailan, Ousmane Drame Kerman Perez De Heredia baino azkarragoa izan zen. 2018ko Euskadiko Harri Jasotzaile Kintopekoen Txapelketan Jon Gisasola izan zen garailea, Aritz Etxebarría eta Iraitz Arrutiren aurretik. Eta 19 urte baino gutxiagoko aizkolarien arteko txapelketan, Odei Ezpeletak irabazi zion Xuban Cañameres eta Unai Zabalarri.

Kerman, Munduko Txapelketarako prest

Kerman Lejarraga *Morgako errebolberak* welter pisuko Europako titulua berretsi du, Frankie Gavin britainiarra mendean hartu ostean. Txapelketa azaroaren 17an izan zen Barakaldon. Horri esker, morgarrak gora egin du munduko sailkapenean, eta, ondorioz, laster izango du Munduko Txapelketa lortzeko aukera.

Kerman fisikoki nagusitu zen, eta, azkenean, laugarren roundean KOz irabazi zion britainiarrari. Gavinek kategoriari onartzen duena baino kilo bi gehiago pisatu zuen, eta Kerman baino okerrago ibili zen. "Niri berdin dit aurkariak zer egiten duen. Behar bezala pisatzea zen nire lana eta bete egin nuen. Garaipena lortu eta gero, atsedean hartu behar dut, eta gero gerokoak", esan zuen Kermanek.

Guztira, 12.000 lagunek ikusi zuten borroka zuzenean, Bilbao Exhibition Centren aretoan. Kermanek eskerrak eman zizkien han batutakoiei. "Giro itzela egon da. Hainbat lekutako jende piloak etorri da gu

ikustera. Ez dut hitzik, betiko eskertuko diet".

Hurrengo borroka, boxeolariak berak esan zuen moduan, "otsailan edo martxoan" izango da.

EGUNEKO MENUA
lehenengo platera
bigarren platera
postrea
ogia
edaria
9€

Bestorrene 5, Behea 48160 DERIO
T: 94 454 55 55

HAUR-MODA
Tximeleta
Gernikako Arbola, 8 DERIO
94 454 14 35

Familia osorako
kalitatezko arreta,
zure esku

Zerbitzu BERRIAK
Logopedia
Podologia
Kirmasajak

clínica dental
ZAINDUZ
hortz klinika

Txoriem etorbidea, 9 - Lortza | Ardoaga eraikina | 48160 DERIO
94 454 01 91 | 657 79 54 45
info@dentalzainduz.com | www.dentalzainduz.com

ADARVE KAFETEGIA

Gosariak
Plater konbinatuak
Pintxoak
GIRO ONA

Sollube, 2 DERIO
Tel: 94 608 95 31

- Plater konbinatuak
- Ogitartekoak
- Kaxolak

BIZKARGI KAFETEGIA
Euskal Herria Kalea
48160 - Derio (Bizkaia)
94 454 16 55

ELORRIETA
INSTALACIONES

ETXE- ETA INDUSTRIA-ELEKTRIZITATEA

Uribe kalea, 12 beheko Derio 48160
94 454 03 86
639 57 98 48 - 639 58 25 47

Akarbaltz eta Arimen gaua

a: Idoia Andrés eta Mari Carmen Noya

Euri-zaparrada handiak bota zituen arren, hildakoak, pertsonaia mitologikoak, sorginak... azaldu ziren urriaren 31n Zamudion eta Larrabetzun. Azken horretan, Akarbaltz Gaua antolatu zuten.

Egitasmoak helburu hauek eduki zituen: herriko iruditeria barneratzea, Mari, Basajaun eta Kukubiltxo bezalako pertsonaien bitartez, eta Larrabetzuko auzoak eta baserriak ezagutzea; lurrekiko atxikimendua lantzea; sorgintzat erre zituzten emakume baserriarren aldarria egin eta lurrari lotutako jakintzaren transmisioaren garrantzia nabarmentzea; eta emakumeen kontrako jazarpenari aurre egiteko, herrikideen arteko elkartasuna eta babesasustatzea. Horretarako, ekintza batzuk jorratu zituzten eskolako umeekin, eta arratsaldean Akarbaltz eta haren lagunen bila joan ziren. Besteak beste, edabe magikoak eskaini zitzaizkien umei, eta erromeria ere egon zen.

Bestetik, Zamudion kalejira antolatuta zegoen, baina euria zela-eta bertan behera utzi behar izan zuten. Hala ere, moztaroen desfilea egin zen Kultur Etxean, eta eguraldi txarrak ez zituen herritarrek kirkildu, gauaz gozatzeko gogoia zutelako. Bada, esaerak dioen moduan, *Xanduli, manduli, kikiriki... eman gozokiak guri!*

HABACITEGIA
URDHITEGIA
IMAZ

MUNGIALDE ETORSIDIA,2
TLFNOA: 94 454 10 75

DERIO

Eskerrik asko
etortzeagaitik

KAFETEGIA
IMAZ
JATETKEA

Jata kalea, 2 - DERIO
Tel.: 944 54 29 56

MARMOLGINTZA
GOYO

SUKALDE-GAINEKOAK OBRAK HILERRIAK

Ugaldeguren 1 ind, 10-B nabea
48160 Derio, Bizkaia
T.: 94 454 02 93 - Faxa: 94 454 50 63

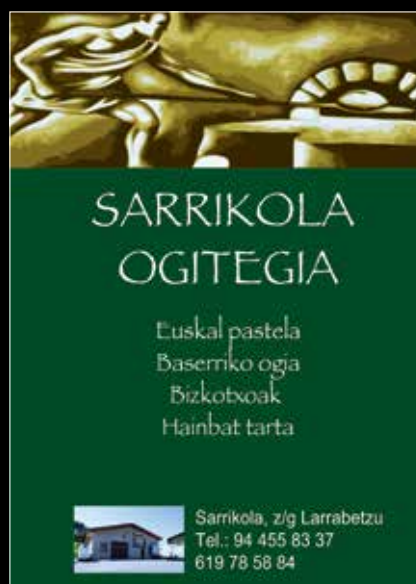
Paul Sirats Barandika Garcia | Eskua eta maisua

Gure lurraldean dagoen artistenganako kultura faltak eta izandako lan-eskarmentuak marrazketa hiru urtez bertan behera uztera eraman zuen larrabetzuarra. Oposizioak prestatzen hasi zen, baina ez zituen gainditu eta horrek berriro marraztera eraman zuen. Gaur egun, @paulsirats ilustratzailea eta Concept Artist bezala jaio da, eta laster kaleratuko den *Mad Max* bideo-jokoaren pertsonaiak, ibilgailuak eta agertokiak diseinatzeko dabil, Valentzia eta Los Angeles Universal School unibertsitateak bere lanari adi daudela.

Testua eta argazkia: Jon Goikouria Larrabeiti
@jongoikouria

Ideiak irakiten
ta burua sutan,
magia eta sormena
atzamarren puntan.
Nahiz funtzionaritzatza
geratu lekutan,
kale egitea be
ona da batzutan.

Itallen Bertso Eskola

"Aizkorarako zaletasuna aurrera doa Bizkaian"

t: Gaizka Eguzkitza

Zelan Loiu? Azkenean porrota, ezta?

Loiuko saioa polita izan da, gauza berria izan delako. Niretzat urteko azken txapelketa izan da, eta, gainera, zerbait desberdina, inoiz egin ez dena. Bizkaian zaletasuna aurrera doa, eta Loiuko saioak hori utzi du agerian. Azkenean, galdu arren, gozamina izan zen: antolakuntza aparta, giro bikaina sortu zen, aizkolariok probalekuaren erdi-erdian...

Nolako erantzuna eman zuen publikoak?

Aparta. Goizean jende gutxiago egon zen, baina arratsaldean jende piloa hurbildu zen saiora, eguraldia txarra izan bazen ere. Eta hori poztekoa da, ze gauzak ondo antolatzen direnean, aizkorarako zaletasuna egon badagoela nabaria delako. Hori joera izan da azken urteotan.

Herri kirolen jaialdi itzela izan zen Loiuko.

Bai, herri kirolen bilgunea: aizkolariok, txingak, emakumezkoak, gizonezkoak, gazteak, nagusiak... Poztekoa da. Herri kirolen jaia ez ezik, euskal jaia ere izan zen, txerriak erre zirelako eta erromeria egon zelako. Errepikatze moduko jaieguna. Ea beste herri batzuetan horrelakorik egiten duten.

Hitz egin dezagun denboraldiari buruz. Berrir, bost aldiz jarraian, irabazi duzu Euskal Herriko Txapelketa. Zorionak! Ez zara nekatzen?

Eskerrik asko. Ez, nekatu irabazteko nekatzen naiz, irabazteko batere ez (kar, kar).

Azken txanpan irabazi zenuen. Horrela gozoagoa da?

Bai. Sufrimendua handia izan da, batez ere txapelketa jokatu baino lehenago. Izan ere, aizkora kirol minoritarioa da eta beste lan bat izan behar duzu. Gainera, gogor entrenatu behar da. Finalak 38 minutu baino ez ditu irauten eta han sufrimendua ez da hain luzea.

Saio erdian, hirugarren postuan ibili zinen. Zail egin zitzaizun egoera horri buelta ematea?

Bai. Aurreko txapelketetan beti lehenengo postuan ibiltzen izan naiz, baina

AITZOL ATUTXA | aizkolaria

Loiuk herri kirolen jaia hartu zuen azaroaren 10ean, eta horren barruan Loiu Larrakoetxe Sari Berezia izan zen ekitaldi nagusia. Horregatik hurbildu zen gurera Aitzol Atutxa aizkolari handia, Iker Vicente eta Xabier Orbegozo *Arria V*-ekin batera. Aitzolek ez zuen garaipena lortu Loiu; baina aste bi lehenago, ordea, Euskal Herriko txapela irabazi zuen bosgarren aldiz.

oraingo honetan aurkariak nik baino hobeto hasi zuten saioa. Horrek balio erantsia eman dio garaipenari, gu bakarrik aritzen garelako eta atsedenaldirik edo hutsarterik ezin dugulako eskatu. Ez da batere erraza egoera hori kudeatzea, ezta buelta ematea ere. Bakarka ibiltzen garen kirolariok gogorak izan behar gara psikologikoki.

Faborito handia izateak presioa ekartzen dizu?

Tira, faboritoetako bat nintzen, baina ez bakarra, Iker Vicente ere sendo dabilelako. Presioa eman beharrean, motibazioa ematen dit, txapelketa irabazteko gauza naizela agerian uzteko.

Eta finaleko giroa, hori ere itzela ezta? Hori goraipatzeko modukoa da?

Bai, horixe. Pozik egoteko modukoa da. Guretzat beste pizgarri bat da. Herri kirolek gero eta oihartzun handiagoa dute eta gu horregatik gabilta poz-pozik, zelan ez. Azken urteotan hainbat erabaki hartu dira aizkora bultzatzeko: finalak hiriburuetan jokatu dira, hau da, jende gehiagorengana heltzen gara, komunikabideek gero garrantzi handiagoa ematen digute... Esate baterako, lehen ETB kateak programazioa betetzeko ematen zituen herri kirolak; orain, ordea, benetako apustua egin du gure alde, ziur asko audientzia ere igo delako. Era berean, aizkolari gehienak gazteak gara belaunaldi aldaketa gertatu delako; ondorioz, ikusleak ere gazteagoak dira.

Euskal Herriko txapelketa irabazi duen lehenengo bizkaitarra zara. Uste duzu zaletasuna piztu duzula Bizkaian?

Zer da garrantzitsuena: erreferente izatea, ala zaletasuna egotea? Ez dakit,

"Gogor entrenatu behar da, txapelketak irabazteko. Finaletan 38 minutuan baino ez da sufritzen"

"Faborittoa izateak, presioa eman beharrean, motibazioa ematen dit"

Bizkaian ni sortu naiz, nahiz eta zaletasuna batez ere Gipuzkoan eta Nafarroan egon. Zaletasuna egon badago Bizkaian, finalean ehunka lagun joan zirelako Iruñera, txapelketa zuzenean ikustera. Loio-ko saioa ere ildo horretatik doa. Eta hori lehen ez zen gertatzen. Hurrengo pausoa eskola bat sortzea izango litzateke, zaletasuna finkatzeko eta gazteek aizkoraren etorkizuna bermatzeko. Gaur egun, Bizkaiko gazte batek aizkoran hasi nahi izango balu, nora joango litzateke? Ez dago lekurik.

Goi-mailako aizkolari gutxi zarete eta beti zabilzate elkarren kontra aritzen. Nolako harremana duzue? Ez da nekagarria beti aizkolari berberen kontra jardutea?

Harreman ona dugu, guztiok helburu orokor bera dugulako: herri kirola eta aizkora bultzatzea. Eta harremanak onak izan behar dira epe luzean, gure kirolaren etorkizuna bermatzeko. Egia da beti aurkari berberen kontra aritzen garela, baina hori kirol guztietan gertatzen da. Esate baterako, duela 10 urte tenislari onenak Federer, Nadal eta Djokovic izan ziren; eta gaur egun, berberak dira.

Dena irabazi duzu aizkolaritzan, eta behin baino gehiagotan, gainera. Zelan bilatu motibazioa?

Zaila da. Berritu egin behar duzu, urtero helburuak jarri... Politza izango litzateke nazioarte mailan lehian sartu ahal izatea. Munduan hainbat aizkolari daude, Australian, Kanadan-eta, eta urtero munduko txapelketak jokatzen dira. Ametsa da, baina gertatu daitekeen amets horietako bat.

Aizkolari bizkaitar onena

Aitzol Atutxa Gurtubai (1988) ezohiko aizkolaria da. Izan ere, ez zen Nafarroako edo Gipuzkoako herri txiki batean jaio eta, gainera, Enpresa-ikasketak egin zituen unibertsitatean. Ez, Aitzol bilbotar peto-petoa da eta harreman estua dauka Arratiarekin: batetik, aita Dimakoa delako; bestetik, Lemoara ezkondu zelako. Aita ere aizkolaria izan zen eta horrek aizkorarako zaletasuna ekarri zion semeari. Gaur egun, Aitzol aizkolaririk onenetarikoa da, Euskal Herriko txapelketa irabazi duen bizkaitar bakarra. Hona hemen bere ibilbidea:

–**Euskadiko Txapelketa (5):**
2014-2018.

–**Bizkaiko Txapelketa (10):**
2007-2017.

–**Bizkaiko Txapelketa, bikoteka (12):**
2005-2017

–**Bizkaiko aizkolarien OPEN-a (4):**
2007-2010

–**Donostiako Urrezko Kopa (4):**
2015-2018.

–**Urrezko Aizkora (9):**

Banaka (2): 2016, 2017

Binaka (7): 2008, 2009, 2011, 2014, 2015, 2016, 2017

“Erditzearen protagonista emakumea da beti”

MARIA MARTINEZ GARABIETA | emagina

Derioztarra Magale taldeko emaginakaz batera dabil emakumei etxean erditzen laguntzen, eta bere ogibideari lotutako hainbat kontu ikasten. Etxean erditzearen gainean dagozan aurreritziak gaititu eta zalantzak argitu deuskuz.

t/a: Itxaso Marina Ondarroa

Zergaitik erabagi zenduan emagina izatea?

Barruan beti eduki dodan zerbait da. Izan be, asko gustaten jat emakumeen ondoan egotea, gure gorputza zein gure bizitzan izaten doguzan prozesuak aztertzea... Txikitatik eduki dot oso lotura estua naturagaz, eta, beharbada, horrek bultzatu nau emagina izatera. Emaginon lana emakumeen prozesu naturalakaz eta fisiologikoakaz lotu dot betidanik, eta betidanik be izan dot argi ez nebala ospitale baten lan egin gura.

Eta, gaur egun, Magalekoakaz zabilz.

Beste mundu bat da. Ikasi dozun guztia ahaztu eta barriro ikasi behar dozu. Unibertsidadean medikuntza interbenzionista egitera zuzentzen gaitue, zerbait txarto urtengo ete dan bildurra dagoalako, eta ezustekoak saihestu behar diralako. Baina etxean erditzen danean, emaginok ez dogu esku hartu behar; emakumeak egiten dau dana. Magale Gipuzkoa aldean dabilzan emaginaren taldea da, eta ni praktiketan-edo nabil hareekaz, orain arte ez nebalako inoz erditze natural

bat ikusi. Urtarrilean hasiko naz hareekaz lanean.

Zelango baldintzak bete behar dauz haurdunaldi batek, erditzea etxean egin ahal izateko?

Arrisku txikiko haurdunaldia izan behar dau, eta erditzeak 37. astetik 42. astera bitartean gertatu behar dau. Ume bakarra egon behar da eta buruz etorri behar dau. Normalean, haurdunak 20. astean ipintzen dira gugaz harremanetan, bigarren hiru hilabetezko ekografia egin ostean, eta dana ondo doala ikusten danean.

Eta zelan prestatzen da erditzea?

Ohiko osasun-profesionalakaz dauzan bisitez gainera, emakumea lau aldiz batzen da gugaz. Haurdunaldiaren eta emakumearen inguruko informazioa eta datuak jasotzen doguz, familia ezagutzen dogu, eta jarraibide batzuk emoten deutsaguz onuragarri izango dauzan janari eta ariketa fisikoaren ganean. Era berean, alde emozionala lantzen dogu –familiagaz be bai, guztien lana dalako–, eta erditze bat zer dan azaltzen deutsagu: prozesua zelangoa dan eta zeintzuk diran sortu daitezkeen arazoak, berak be jakiteko gauzak zergaitik gertatzen diran eta zer egin behar dauen. Dana dala, beti hartu behar

da kontuan erditze bakoitza bakarra dala, eta modu baten izango dala emakume batengan, eta beste modu baten beste emakume batengan. Bestalde, oso inportantea da haurdunaren eta emaginaren artean konfiantza egotea.

Umea mundura etortzeko momentua ailegatu da.

Hogeita hamazazpigarren astea betetzen danean, 24 orduan gagoz telefonoari adi. Erditzeak fase ezbardinak dauz, eta gu haurdunaren etxera joateko 10 minutuan hiru edo lau uzkurdura eduki behar dauz. Uzkurdurek minutu batekoak izan behar dabe. Ganera, sintoma horreek ordu betean izan behar dira eta hurrengo orduan be erreplikatu. Erdi-urren dagoan emakumearen etxera ospitalean erabiltzen dan oinarritzeko material bardina eroaten dogu. Baita igerileku txiki bat be, erabili gura badau. Baina guk ez dogu emakumea erabagi bat edo bestea hartzera inoz bultzatzen. Denbora guztian bere guraria eta gogoa errespetatu egiten doguz. Hasierako balorazioa egin ondoren –tenperatura hartu, uzkurdurak aztertu, umearen eta amaren taupadak entzun...–, egia esan, ez dogu askorik egiten. Egon gagoz, besterik ez.

*“Ebidentzia zientifikoak
dino bigarren umeaz
etxean erditzea
ospitalean erditzea
baino seguruagoa dala”*

Askorik ez?

Perun izan naz orain dala gitxi, eta erditzeak han zelangoak diran ezagutzeko aukerea izan dot. Euren ustez, emagina erditzearen lekukoa da, besterik ez, eta bigarren maila baten egon behar dau, dana ondo doala egiaztatzen. Bada, hori hain zuzen da gure zeregina etxean. Protagonista emakumea da beti.

Askok pentsatuko dabe etxean erditzea arduragabekeria dala.

Ebidentzia zientifikoek dinon moduan, lehenengo umeaz etxean erditzea ospitalean erditzea bezain seguru da; eta bigarrenaz erditzea, askoz seguruagoa. Etxean zagoz, inguru ezagun baten, seguru sentitzen zara eta badakizu zure desioak errespetatuko dabezana. Libre zara mubiduteko, jateko... Ganera, etxean esku-hartze gitxiago egiten dira: ez da poltsea modu artifizialean apurtzen, ez da uzkurdurak eragiteko oxitozinarik ipinten, epistomia gitxiago egiten dira... Emakume gehienek esaten dabe ez dala hainbeste erditzea, ostekoa baino: etxean zagoz, zure ohean, zure hozkailutik hartu zeinke zerbait jateko...

Eta zerbait txarto bada?

Lehenengo eta behin, argi eduki behar da gu emaginak garela, eta ospitalean lan egiten daben emaginek jasotako prestaketa bera jaso dogula. Guk modu kontziente baten egiten dogu lan, eta zerbait txarto atera leiteken susmorik txikiena be badago, ospitalera bidaltzen dogu emakumea. Ondorioz, etxean gertatu leitekezan larrialdiak ez dira ospitalean izan leitekazanen modukoak, horreek askoz aurreragotik hartu doguzalako kontuan. Eta larrialdirik balego, ospitalean dagozan emaginek moduan, badakigu zer egin.

Eskatzen dan zerbitzua da?

Magalekoak orain dala bost urte hasi ziran zerbitzua eskaintzen, eta gero eta emakume gehiagok jotzen dabe euren-gana. Ospitalean, aurreko erditzean, oso esperientzia ona eduki ez daben emaku-

*“Emaginak gara,
eta ospitalean lan
egiten daben emaginek
jasotako prestaketa
bera jaso dogu”*

meak izaten dira askotan; edo esperientzia ona izan arren erditze naturala eduki gura dabenak. Nire ustez, emakumeok gure gorputzaz jabetu izanaren ondorenezko erabagia da. Gertatzen dana da zerbitzu pribadua dala, eta emakume guztiek ez dabela horretarako behar besteko dirurik. Ondo legoke gura dabenak diru-laguntzaren bat jasotzea instituzinoen aldetik. Izan be, argi gelditu behar da helburua ez dala emakume guztiak etxean erditzea; gura dauenak egin ahal izatea baino.

Gorputzaz jabetzea aitatu dozu.

Jenteak ulertu behar dau erditzea prozesu fisiologiko normala dala. Eta emakumea konturatu behar da hori be bere prozesua dala, eta profesionalok lagunduko

deutsagula prozesu hori normaltasunetik kanpo urteten danean. Emakumeak galdetu behar deutso bere buruari pozik dagoan gertatzen danagaz; bere gorputzari lotuta dagoala sentitzea inportantea da. Gizartea bera be horrezaz jabetzea garrantzitsua da, eta bildurra kendu, etxean gabilzan emaginok ez dogulako zentzu barik lan egiten; badakigu zertan gabilzan.

Argi dago erditzea dan modukotzat jotzen dozuela: prozesu naturalizat. Ospitalean be bai?

Haurdunaldia eta erditzea prozesu fisiologiko naturalak izatearen ustea gero eta zabaldutago dago, eta erakunde eskudunek protokoloak atera dabez horren ganean. Eta batez be profesional gazteak kontzientziatuta dagozan arren, gero, beste gauza bat da ospitaleetan dagozan baldintzak, momentuan sortzen diran arazoak, egunean zenbat erditze izaten diran... Baina nik ez dot gitxietsiko ospitalean egiten dan lana, bertan oso lan handia egiten dabelako eta, azken baten, erditze arriskutsuak eta zailak bertan izaten diralako.

POLITEKNIKA IKASTEGIA
TXORIERRI
S.COOP.
Centro de Educación Secundaria y Formación Profesional
Laralde Heziketa eta Biderak Ikastetxeak

Unitate Itasua Kalea, 1
48180 - DERIO

Tel.: 94 403 40 60
Fax: 94 403 40 61
info@txorierri.net
www.txorierri.net

Eusko Jaurlaritzak diruz-lagundutako ikastetxea

AENOR
Dinamika Ambiental
ISO 14001

HERRI ONURAKO
PROYECTOS
COOPERATIVA DE
UTILIDAD PÚBLICA

ikastolenkartea

HETEL

BATXILERGOA

- Zientziak Batxilergoa

ERDI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

- Mekanizazio Teknikari

GOI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK

- Fabrikazio Mekanikoko Diseinuko Goi-mailako Teknikari
- Produktzioa Programatzeko Goi-mailako Teknikari
- Automatizazioa eta Robotika Industrialeko Goi-mailako Teknikari
- Telekomunikazioa eta Informatikako Sistemako Goi-mailako Teknikari
- Salmenten eta Merkataritza Esparruen Kudeaketako Goi-mailako Teknikari
- Ingurumen Hezikuntza eta Kontrolako Goi-mailako Teknikari

1.000 pertsona eta 20 enpresa baino gehiago, Enplegu Azokan

Enplegu Azoka bigarren aldiz egin zuten azaroaren 9an, Derioko Kultur Birkan. Ekimena Txorierriko Mankomunitateak eta Bizkaiko Foru Aldundiak antolatu zuten, EGAZ Txorierriekin lankidetzan, eta bertan euren sektorean punta-punta-koak diren enpresek –EGAZ Txorierri eta Lanbide–, enplegu-zerbitzuek eta prestakuntza-zentroek –Politeknika Ikastegia Txorierri eta UPV/EHU– hartu zuten parte.

Azokan, 1.000 pertsona baino gehiago izan ziren. Kultur Birika profesional bila zebiltzan enpresen eta lan bila zebiltzan, edo zutena hobetu nahi zuten, pertsonen arteko topagune bihurtu zen. Ekintza Gaztedi Bizkaia foru-programaren barruan egin zen. Goizeko hamarretatik arratsaldeko ordu bietara, gazteek, batetik, harreman zuzena izan zuten enpresa eta erakunde enplegatzaileekin; eta, bestetik, etengabeko prestakuntzari eta gaitasunak eta konpetentziak curriculumean islatzeko moduari buruzko informazioa jaso zuten. Txorierriko bigarren Enplegu Azokan, hainbat sektoretan liderrak diren 20 enpresa baino gehiago izan ziren, besteak beste, Grupo Lontana, Ferchau, ITP Aero, Fanox, Residencias Naguspea, RDT Ingenieros, SGS Formación, Ormazabal-Velatia eta Fundación Bizia (azken hori beste gaitasun fisiko eta intelektual batzuk dituzten laneratzea bultzatuz). Gainera, zentro instituzionalak, hala nola EGAZ Txorierri, eta prestakuntza-zentroak, esate baterako, Politeknika Ikastegia eta UPV-EHU, ere izan ziren bertan.

Enpresen eta lan bila dabiltzan, edo dutena hobetu nahi duten, pertsonen arteko topagunea izan zen

Bizkaiko Foru Aldundiko Behatokia-ren zuzendari nagusiak, Maitane Leizola, ongi-etorria eman zien gazteei, eta enpleguarekiko interesa lehenbailehen izatera animatu zituen. Baita Txorierri nahiz Bizkaia gazteei eskaintzen dizkieten enpresa-sarea aprobetxatzera ere. "Irekiak izan behar dugu, lanbide berriak baitaude. Eta Txorierriko enpresek tokiko enplegua ematen dute, aukera globalekin", esan zuen. Azokak, hain justu, arlo biosanitario edo aeronautikoko enpresak nahiz informazioaren eta komunikazioaren teknologien (IKT) arlokoak bildu zituen, eta, besteak beste, eskualdeko "sektore garrantzitsuenak hurbiltzea" izan zuen xede, EGAZ Txorierriko zuzendari Alex Loustaunauk azpimarratu zuenaren arabera. Horretarako, Kultur Birkak hiru espazio desberdin izan zituen, eta horiek enpresen aurkezpenak eta hitzaldiak, mahai-inguruak eta enpresa laguntzaileen standak hartu zituzten. Lehenengo hitzaldia Ainhua Oar orientatzaileak eman zuen. Hain zuzen ere, hezkuntzaren eta lanbideen arloko na-

zioarteko orientazioari buruzko hitzaldia eskaini zuen.

Zeharkako gaitasunak

Egunean zehar, "Análisis del mercado laboral por sectores estratégicos" mahai-ingurua egin zen. Ekitaldi horretan, Luis Madariagak, Ana Arenazak, Paola Salanuevak eta Leire Gómezek hartu zuten parte. Hizlariak Gaiker, Ibermatica, Grupo Noray GB eta Fanox enpresetako giza baliabideetako arduradunak dira, hurrenez hurren. Beste hainbat alderdiren artean, gaur egungo enpresetan hizkuntzak jakitearen premia azpimarratu zuten, eta beren enpresetan uneotan eskatzen ari diren profil tekniko eta teknologikoen berri eman zuten.

"Zeharkako gaitasunak edo gaitasun ukiezinak" ere aipatu ziren. Paola Salanuevaren esanetan, horiek "beharrezkoak dira aurkezteko eta enpresetan itxura ona emateko". Besteak beste, malgutasuna, egokitze gaitasuna eta etengabe prestatzeko premia azpimarratu ziren. "Unibertsitatea amaitutakoan liburuak alde batera uzten direla pentsatzen duena oso oker dabil; izan ere, guztiok jarraitzen dugu prestatzen", adierazi zuen Ana Arenazak. Baikor agertu zen eta esan zuen une oro, egunero, aprobetxa ditzakegun ehunka aukera daudela, etorkizunean gauza askotarako baliagarri gertatu dakizkigukeenak. "Lana aurkitzeko funtsezkoena ilusioa erakustea da; horixe baloratuko du gehien elkarriketatzaileak", gehitu zuen Luis Madariagak. Era berean, Iddtek, Lanbide, ITP Aero, Matrici eta We Bring erakundeak aurkezpenak ere egin ziren.

EGAZ Txorierriko presidentek, Esther Apraizek, ekitaldia amaitzeko hitzaldian adierazi zuen Txorierriko Enplegu Azoka aukera handia dela, enpresen eta enplegua bila dabiltzan, edo ibilbide profesionala hobetu edo birbideratu nahi duten gazteen arteko "topaguneak" errazteko. Azkenik, Txorierriko Mankomunitateak eta eskualdeko udalek eta enpresek enplegua sortzeko duten konpromisoa nabarmendu zuen.

Larrabetzuko ikasleek Mankomunitatea bisitatu dute

Larrabetzuko herri ikastetxeko LHko 4. mailako ikasleek Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitatea bisitatu zuten, bere instalazioak eta horrek eskaintzen dituen zerbitzuak ezagutzeko. Umeek bertan egiten den lanaren inguruko galderak egiteko aukera izan zuten, eta amaieran, gainera, oparitxo bat jaso zuten.

Mugi Txorierri

Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitetik Mugi Txorierri programa garatzeko lanean gabiltza, herritarren artean jarduer fisikoa sustatzeko eta sedentariismoa gutxitzeko.

Hainbat eragile komunitariok osatzen duten sarea sortu da, Aldundiko, Eusko Jaurlaritzako Osasun publikoko eta Osa-kidetzako langileekin batera. Guztien artean, jarduera fisikorako orientazio-zerbitzua diseinatzeko

ari da, aurtengo
abendu
abiatuko
dena.

Datozen aste-etan, Osa-kidetzako langileak programan parte hartzeko baldintzak betetzen dituzten pertsona inaktiboak identifikatzeko ahaleginduko dira. Horiek orientazio-zerbitzura bideratuko dituzte, eta bertan jarduera fisikoko orientatzaile batek egingo die harrera, eta euren beharrian, interes eta muga pertsonalak kontuan hartuta jarduerarik egokiena proposatuko die. Gainera, jarduera hori praktikan jartzen lagunduko die.

EUSKARAREN Aurten Sondikan EGUNA TXORIERRIN 2018

27 AZAROA
ASTEARTEA

'EGUN ON, SIKIERA' ZIRIKA ZIRKUS PAILAZOAK
4, 5 ETA 6 URTEKOAK, 9:30 - 11:00

28 AZAROA
ASTEAZKENA

IMANOL MAGOA
7, 8 ETA 9 URTEKOAK, 9:30 - 11:00

MUSIKA TOPAKETAK
ZURINE HIDALGO (HESIAN) ETA IKER VILLA (REVOLTA PERMANENT)
DBH I. MAILA, 10:00 - 11:45

29 AZAROA
OSTEGUNA

IMANOL MAGOA
10 ETA 11 URTEKOAK, 9:30 - 11:00

30 AZAROA
OSTIRALA

'EZ DA KASUALITATEA' BERTSO SAIOA
BERTSOLARIAK: UXUE ALBERDI, MIREN AMURIZA,
MALEN AMENABAR ETA ANE LABAKA
GAI JARTZAILEA: AMAIA AGIRRE
MUSIKARIAK: IXAK ARRUTI ETA ANTON ARANBURU
SONDIKAKO KULTUR ETXEAN, 18:30EAN

TABERNA IBILTARIA TALDEA
SONDIKAKO KULTUR ETXETIK HASITA, 19:30EAN

01 ABENDUA
LARUNBATA

UMEENTZAKO IKUSKIZUNA: 'KANTU KOLORE' TALDEA
GORONDAGANE KIROLDEGIAN, 17:30EAN

02 ABENDUA
IGANDEA

"ELE, LAUXETA - LORCA" KONTZERTUA
SONDIKAKO KULTUR ETXEAN, 18:30EAN

Txorierritarrok ere, 11 egunean euskaraz!

Azaroaren 23tik abenduaren 3ra bitartean, Euskaraldia egingo da Euskal Herriko hainbat herritan, Txorierri tartean. Egitasmoak hizkuntza ohituretan eragitea du helburu, eta aktore nagusi bi edukiko ditu: *ahobiziak* eta *belarriprestak*.

TXORIERRIKO HAMAIAKOKA

Eguzkiñe Carballo eta Olatz Santiago derioztarrak, Iñaki Suarez eta Aitor Santxo larrabetzuarak, Aitor Benegaz eta Marian Rodriguez lezamarrak, Kepa Arriaga eta Nerea Revilla loiuztarrak, Naiara Gonzalez eta Deñe Sarria sondikoztarrak eta Lorena Dominguez eta Iranzu Erauzkin zamudioztarrak

LOIUKO HAMAIAKOKA

Nerea Revilla, Rufi Ereñozaga, Jesús Aurrekoetxea, Jon Rementeria, Olaia Rementeria, Josu Andoni Begoña, Jesus Sustatxa, Eunatze Llona, Iñaki Beitia, Jon Ander Arberas, Kepa Arriaga.

SONDIKAKO HAMAIAKOKA

Alaitz Zabala, Deñe Sarria, Janire Sagarduy, Laiene Cristobal, Naiara Gonzalez, Oinatz Larrea, Olazti Aurrekoetxea, Galder Prieto, Irati Hurtado, Jose Mari Madariaga eta Begoña Arteagoitia

t: Itxaso Marina

Aingeru Landa Euskaraldiaren Txorierriko arduraduna da. Azaldu digun moduan, Euskaraldia ariketa sozial bat da, hizkuntza ohiturak aldatzeko helburua duena; hau da, euskara gehiago hitz egin eta entzun dadila. "Euskararen alde egotetik euskaraz aritzera salto egin beharra dugulako. Euskal Herriko eragileak lehenengoz batu dira honen inguruan: hainbat koloretako alderdi politikoak, eragile sozialak, eta hainbat talde eta erakunde".

Euskaraldiaren bidez, ikuspegi-alda-keta lortu nahi da. "Orain arte euskara ikas-teari eman diogu lehentasuna; eta orain erabilera indartu behar da. Horregatik, ez da epe laburrerako kanpaina bat, lan-ildoa baizik. Ariketa kolektibo bat izango da, eta ulermena eta erabilera edukiko ditu ardatz nagusitzat. Ulermenik ez badago, ez dagoelako ez erabilerarik, ez elkarriketarik". Ekimena 16 urtetik gorako lagunei dago zuzenduta, eta, Landaren esanetan, hori ez da kasualitatea. "Helduok eredu-a gara gatzetxoentzat. Gure jokaera kopia-tuko dute eta sortuko dugun euskarazko girora egokituko dira. Erronka gurea da, eta pentsatzen dugun baino askoz errazagoa izango da". Ariketa sozialean parte hartzen dutenak euskaraz hitz egitera jo-lastuko dira. Batzuk *ahobiziak* izango dira; besteak, *belarriprestak*. Bakoitzak identi-fikatzeko txapa eramango du aldean, 11 egunean, nor den nor jakin ahal izateko. "Horrek tribu, talde bateko partaideak

"Ariketa kolektibo bat izango da, eta ulermena eta erabilera edukiko ditu ardatz nagusitzat"

LARRABETZUKO HAMAIAKAKOA

Lutxi Fonseca, Borja Ramirez, Cristina Aguilera, Maialen Rodriguez, Eneko Ogara, Jaione Atxutegi, Jokin Serra, Aitor Sancho, Toti Martinez de Lezea eta Iñaki Suarez eta Amets Zulueta.

DERIOKO HAMAIAKAKOA

Ixone Urrutikoetxea, Raul Perez, Eider Lago, Olatz Santiago, Alaitz Pinedo, Fernando Larrondo, Byron Zurdo, Raquel Gomez, Vero Cantero, Eider Palmou eta Juan Miguel Atxutegi

“Lotsa kentzea espero dut”

NAIARA GONZALEZ | *belarriprest* (Sondika)

Nolako harremana duzu euskararekin?

Eskolan irakasgai moduan ikasi nuen eta, gero, zortzigarren urratsaraino egin nuen euskaltegian. Egia esan, alferkeriagatik utzi nuen. Seme-alaba bi ditut eta saiatzen naiz haiekin euskaraz egiten eta etxerako lanekin laguntzen. Etxean euskarazko musika entzuten dugu, Pirritx, Porrotx eta Marimototsen bideoak ikusten ditugu... Nahiko ondo moldatzen naiz euskaraz, eta ia guztia ulertzen dut.

Zergatik animatu zinen *belarriprest* izatera?

Eskolako gurasoen elkarteko presidentea naiz, eta egitasmoaren berri

eman zidatenean ez nuen horretan parte hartzeko zalantzarik izan. Euskararen alde egin behar dugu, gehiago hitz egin eta entzun dadin.

Zer espero duzu ariketa sozial honetatik?

Sondikan euskara entzun dadila, hemen Txorierriko beste herri batzuetan baino gutxiago entzuten delako. Euskaraz aritzeak lotsa ematen digu askotan, hanka sartzeak egiteari beldurra diogulako, esaldiak oso astiro egiten ditugulako... Espero dut egitasmoa baliagarria izatea lotsa kentzeko, eta euskaraz aritzera animatzeko. Baita alaba nagusiak nirekin euskaraz egin dezan ere. Izan ere, euskaraz ederto dakien arren, kostatzen zaio nirekin euskaraz aritzea. Era berean, saiatuko naiz

ahobizi txapa duten guztiekin euskaraz egiten.

Animatu sondikoztarrek eta txorierritarrek Euskaraldian parte hartzera.

Bai! Nahiz eta txaparik ez eduki, guztiak animatu daitezela! Oso ariketa interesgarria da espero dezagun aurreikusitako emaitza edukiko duela.

garen sentsazioa ekarriko digu, eta estres linguistikoa ekidingo dugu. Babes soziala ere geratuko da agerian”.

Ahobiziek ulertzen duten guztiei egingo diete euskaraz, eta ezezagunei ere euskaraz esango diete lehen hitza. “Elkarriketak euskaraz hasiko dira, eta erronkari eutsiko diote. Era berean, orain arte erdaraz ibili diren leku askotan ere euskaraz egingo dute”. *Belarriprestak*, bestalde, gutxienez euskara ulertzen duten kideak dira, gainerakoei euskaraz aritzeko gonbidapena egingo dietenak. “Horiek izango dira hain zuzen euskarazko komunikazioa desblokeatuko dutenak, eta giro sozial euskalduna sortuko dutenak. Euskaraz ulertzen dute, baina ez dute euskaraz erantzuteko gaitasunik edo borondaterik”.

Ohiturak aldatu

Azaroko alea itxi orduko, eta izena emateko epea amaitzeko, artean, aste-bete falta zela, 1.429 txorierritarrek eman zuten izena Euskaraldia egitasmoan: 986 ahobizi, eta 443 *belarriprest*. Herriz herri datu hauek jaso ziren: Loiu, 109 lagunek egin zuten bat Euskaraldiarekin: 75 *ahobizi* eta 34 *belarriprest*; Sondikan, 267 pertsonak: 154 *ahobizi* eta 113 *belarriprest*;

ZAMUDIOKO HAMAIAKAKOA

Tere Alonso, Lorena Dominguez, Fernando Eizagirre, Julio Zabala, M. Fe Rodriguez, Itsaso Soba, Joseba Apezetxea, Alatz, Lorea Altonaga, Charo Bilbao eta Oihane Ziordia.

Derion, 326 herritarrek: 199 *ahobizi* eta 127 *belarriprest*; Zamudion, 282 lagunek: 185 *ahobizi* eta 97 *belarriprest*; Lezaman, 210 herritarrek: 164 *ahobizi* eta 46 *belarri-*

prest; eta Larrabetzun, 235 pertsonak: 209 *ahobizi* eta 26 *belarriprest*.

Txorierriko herri guztietan batzordeak osatu dira eta horietan, besteak beste,

“Proba da, baina abiapuntua be izan daiteke”

AITOR SANTXO | *ahobizi* (Larrabetzu)

Euskeraz 24 orduan egiten dozu zuk, ezta?

Bai, etxean goizetik egiten dogu euskeraz. Hiru eta zazpi urteko umeak doguz eta dana egiten dogu euskeraz. Kanpoan eta lanean be bai. Gu euskeraz bizi gara eta, egia esan, oso gitxitan erabiltzen dogu erdere.

Zergatik egin dozu bat egi-tasmoagaz?

Beste aukera bat izan daitekeelako. Emoten dau ez dogula gurako geunkeen beste aurrera egiten, eta beste modu bat da euskereari ekite-

ko. Gu beti gagoz prest gure hizkuntzaren alde egiten diran gauza guztietan parte hartzeko. Ezinbestekoa iruditzen jat. Edozer egiten dala be lagundu behar dalako.

Zer espero dozu lortzea?

Batzuek euren jarrerea aldatzea, eta gauzak beste modu baten planteatzea. Gu, izatez, ahobizi gara egunero, baina lana gure pentzuan da beti. Euskaraldiari esker, espero dot beste batzuek ulertzea eurek be badaukiela zer egin.

Pertsona horreek aktibatzea da gako, beraz.

Bai, euskeraz egitera animatu daitezcan, bildur barik. Orain, 11 egunean izango da, proba moduan, baina abiapuntua be izan daiteke.

Libre dagoen txoriak fazil egiten du barre

txori tokia

TXORIERRIKO UDAL
EUSKALTEGIA

Oreina FILMA

Euskarazko ESTREINALDIA, Txorierrin!

DOAKO sarrera
Edozeinentzako ekitaldi zabala

Abenduaren 3an, astelehena
EUSKARAREN EGUNA
Derioko Gurea aretoan
10:00etan
19:00etan

ERDU GEUGAZI

Euskaraldiaren inguruan, ekitaldiak antolatu dira Txorierriko herrietan. Esku artean duzuen alea itxi orduko, datozen egunotan Derion izango diren ekintzen berri eduki dugu. Ekintzak hango udalak eta Euskaraldia batzordea antolatu dituzte.

Azaroaren 24an eta 25ean, eta abenduaren 1ean eta 2an, "Derio olgetan" ekitaldia izango da 17:00etatik 20:00etara frontoi estalian. Besteak beste, umeentzako puzgarriak, jolasak eta ludoteka ipiniko dituzte bertan.

Abenduaren 1ean, arratsaldeko 18:00etatik aurrera, "Txerri jaia" egingo da frontoian. Azaldu digutenez, txerri bat erreko da eta talo tailerra egongo da. Xabi Aburruzaga trikitilariak kontzertua eskainiko du 20:00etan. Azkenik, abenduaren 3an, Euskararen Egunean hain zuzen, amaiera eman-go diote Euskaraldiari. Hitzordua 19:00etan ipini dute Sollube kalean, baina ez dute jakinarazi zer egongo den han. Hori sorpresa izango da. Esan duten gauza bakarra da pertsona bakoitzak ekitaldira edalontzi bat eraman beharko duela.

Ekitaldiak

Bestetik, Zamudion "Traka matraka" kontzertu didaktikoa eta tailerra egingo dira azaroaren 23an, 18:00etan, Kultur Etxean eta Bertoko taldearen eskutik. Ostean, kalejira eta ekitaldia ere egongo dira. Eta Larrabetzun, egun bererako, Euskaral-

diari hasiera emateko ekitaldia antolatu da. Hori 18:30ean izango da plazan. Gainera, 11 egunean hainbat saio egingo dituzte herritarrek euren esperientziak partekatu ditzaten. Azkenik, abenduaren 3an amaiera-ekitaldia izango da.

LEZAMAKO HAMAIAKAKOA

Fernando Olabarrieta, Gaizka Peñafiel, Nora Artetxe, Katalin Zarate, Edu Martin, Ander Peñeño, Antton Altube, Xabier Goikuria, Ines Piko, Pili Gorbea eta Nelly Romero

euskara elkarteek kideak, herrietako elkarteak eta taldeen lagunak, eta udal ordezkariak daude. Landak jakinarazi duen moduan, batzordeek lan handia egin dute

Euskaraldia herritarrei hurbiltzeko, eta, horretarako, 50 metroko estrategia erabili dute; hots, gertutasunaz baliatu dira, txorierriarrei Euskaraldia zer den azaltzeko,

*"Erronka gurea da,
eta pentsatzen
dugun baino
askoz errazagoa
izango da"*

eta egitasmoaren mezua zuzenean eta hartzailerako bakoitza kontuan hartuta helarazteko. Gainera, herri guztietan aurkeztu da hamaikakoa eta Txorierriko hamaikakoa ere osatu da. "Ikuspegi-aldaketa lortu nahi da, hizkuntza ohiturak aldatu eta ohitura berriak mantendu".

Landak gogora ekarri digunez, hizkuntza bat ez da galtzen ez dakitenek ikasten ez dutelako, dakitenek erabiltzen ez dutelako baizik. "Txorierriin uste dugun baino askoz ere lagun gehiagok ulertzen dute euskara. Lotsa alde batera utzi behar dugu, izan ere, euskaraz egitea da garrantzitsua; eta ez euskaraz nola egiten dugun. Eman aukera euskarari, uste baino errazagoa izango da".

Marketin

Argitalpenak

teef
totoan

Komunikazioa

Ekitaldiak

Kirol-obedientzia baliagarriaren bidetik

Sonia Lobato (Bilbo) Lurren jabea da; eta Ander Elgezabal (Zamudio), Txikirena. Animalia biak malinoi belgikar artzain-txakurak dira, arrak; eta euren jabeakaz batera, ODU praktikatzen dabe. Kirol horrek txakurak egunero-kotasunean baliagarriak diran jardunbideetan trebatzea dau helburu.

t/a: Itxaso Marina Ondarroa

ODU gaztelaniazko siglak dira eta Kirol-obedientzia baliagarria adierazo gura dabe. Soniak eta Anderrek azaldu deus-kuen moduan, *Mondiorring* kiroletik dato-rrren diziplina da. “*Mondiorring*-a egiten da-benek lau arlo jorratzen dabez: bilaketea, erasoa, defentsea, eta obedientzia. Guk bakarrik bilaketan eta obedientzian hez-ten doguz txakurak”. Halan, ODUk egu-nean-egunean baliagarriak diran bitarte-koak emoten deutsez animaliei eta jabeei. “Berbarako, supermerkatutik kanpo uzten badoguz, ez dira euren lekutik mobiduko gu handik urten arte. Eta ez dabe zaunka egingo. Era berean, zarata badago, ez dira ikaratuko eta ez dabe ihes egingo. Gehia-go oraindik, erakutsi ahal deutsegu etxean gauzak non gordetzen doguzan, eta gai-xorik bagagoz, termometroa ekartzeko eskatu”. Bikotearen eretxiz, kirol honek onurak baino ez ditu. “Ez dabe inoz jango ezezagun batek eskaintzen deutesena. Ezta lurrean topatzen dabena be. Ondorioz, ez dabez pozoituko. Ez dagoz pelotagaz itsu-tuta, eta arazo barik sartu daikeguz autora edo animaliak garraiatzeko kaiolara”.

Aitatutakoak ODUk txakurrei eta jabeei ekartzen deutsezan onuretariko batzuk dira, eta baliabide horreek eskuratzeko, en-trenamendu sakona egin behar dabe. “Beti modu positibo baten, hareentzat jolasa da-lako. Txakur Bai klubeko (Meñaka) kideak gara eta astean hiru aldiz joaten gara hara. Baina txakurrek egunero entrenatu behar dabe: okindegian, mendian, hareentzat atondutako guneetan... Atsedenaldia be behar dabe eta ezin doguz oso entrena-mendu jarraituak egin; osterantzean, go-gaitu leitekez”.

ODUk egunean-egunean baliagarriak diran bitartekoak emoten deutsez animaliei eta jabeei

ODUa kirol barria da Estaduan: orain dala zazpi urte hasi zan praktikatzen, eta Bizkaira aurten heldu da. Soniak eta Anderrek Meñakako klubean ezagutu dabe. “Txiki Dueroko Arandatik ekarri neban lau hilabete eta erdi ebazala. Erreskatatu neban”, kontatu deusku Anderrek. “Tratu txarrak emon eutsiezan eta oso oldarkorra zan. Bizkaira heldu, eta ordu erdi baten zazpi personari kosk egiten saiatu zan. Txakur Bai klubera eroan neban oinarritzko obedientziaren gaineko ikastaroa egitera, eta han Sonia be baegoan bere txakurra-gaz”. “Oso txakur aktiboak dira eta, oreka-tuta egon daitezcan, harekaz egin behar da lana. Hortaz, ikastaroa amaitu gendua-nean, ODU kirola egiteko aukerea emon euskuen”, gaineratu dau Soniak.

Ariketak

Lurrek urte bi beteko dauz laster, eta Txikik 16 hilabete dauz. ODUa edozein arrazatako txakurrek praktikatu daikie, handiek zein txikiek, mestizoez nahiz arraza garbikoek, eta bai kumeek, bai nagusiek. Edozein pertsonak be trebatu leike bere maskotea diziplina honetan. “Inportantea da jabeak lan egin gura iza-tea, eta txakurragaz loturea eduki dagiala. Lur eta Txiki txakur onak dira kirol honetan

ibiltzeko. Egunez egun ikasten dabilzala ikusten dogu eta oso pozgarria da”.

Txakurrek ariketa zehatz batzuetan ahalegindu behar dabe entrenamen-duetan, eta gero, txapelketetan, erakutsi behar dabe horreek ezin hobeto egiteko gauza dirala. “Bilaketeari jagokonez, esate baterako, txakurak lan egiteko gunean ezkutatu dan objektu bat aurkitu behar dau. Gu be ostendu egiten gara eta ani-maliak asmatu behar dau non gagozen. Bestetik, obedientziari jagokonez, ariketa batzuk egin behar dauz, esate baterako gure alboan ibiltzea; jesarri, edo etzan, eta guk esan arte ez mobidutea –zaratak entzun arren edota inork objektuak bo-tatzen badeutsoz be–; ezezagun batek eskainitako janaria ez hartzea; pertsona-rik ez usaintzea; 60 cm-ko altuerea dauan oztopo baten gainetik salto egitea, ob-jektu bat hartu eta ekartzeko... Ariketa bakotzak 20 puntu balio dau, eta puntuak

txakurrak dana ondo egiten dauan edo ez kontuan hartuta kendu egiten dabez”.

Laranja-ura

Lurrek eta Txikik oso denpora gitxi dario ODUko txapelketetan parte hartzen, baina oso emaitza onak lortu dabez. “Estaduko txapelketak dira eta lehena etxean, Meñakan, izan zan. Ehun puntu lortu behar dira eta Txikik 99 eskuratu ebazan; Lurrek, 97. Hurrengo Galizian izan zan. Lesio bat dala-eta, Lurrek hiru aste emon

ebazan entrenatu barik; halanda guztiz be 90 puntu egin ebazan. Txikik, 93. Toledoko txapelketea apur bat korapilatsua suertatu jakun, baina finalerako txartela lortu genduan. Finala Castellónen jokatu zan eta horretan 250 txakur ibili ziran. Lur hirugarrena lotu zan. Objektu bat behar baino goizago usaindu eban –eta hortaz, pertsona bat–, eta puntu bi kendu eutsiezan”. Bestalde, Txiki hamargarrena gelditu zan. “Jostailuak eta laranja bota eutsezan arretega galdu eian, eta maitemindu

*Edozein pertsonak
eta edozein
arrazatako
txakurrek praktikatu
leikie kirol hau*

*Lur hirugarrena
lotu zan Estaduko
txapelketaren
finalean; Txiki,
hamargarrena*

zan peluxe bategaz eta laranja bategaz. la laranja-ura eta guzti prestatu euskun! (kar, kar). Horrezaz gainera, esan baino lehen mubidu zan beste proba batean. Dana dala, oraindino txakurkumea dala eta txakur nagusiagoen aurka lehiatu dala kontuan hartuta, pozik egoteko moduko emaitza euki dau”.

Bai, txapelketetan parte hartzen dabene lehenengo urtea izateko, animalia biek oso emaitza onak izan dabez ibili diran saio guztietan. “Entrenatzen eta ikasten jarraituko dogu, Estaduko txapelkunak izan gura dogulako”. Gainera, bikotearen esanetan, oso giro ona dago txapelketetan. “Beste klub batzuetako lagunak ezagutu doguz, eta txakurrakaz lan egiteko trikimailuak kontatzen deusaguz alkarri”. Eta bikotearen artean, badago lehiarik? “Tamaina handikoa dan arren, Txikik oraindino kumeentzako pentsua jaten dau. Janaria ikusten duanean ezpainak behin eta berriz miazkatzen dauz, eta nik esaten deusat Anderri hori goseak amorratuta dabilelako dala” (kar, kar), kontatu dau Soniak. “Beno, beno. Lur be apur bat lodi dago lesioa eduki ebanetik... (kar, kar)”, erantzun deutso mutilak.

LOREGARBI GARBIKETA ZERBITZUAK
Gutxi-ikusiak, orokorrean
Auzokoen konmutatzaile
Mantentze garbi-ikusiak
Bulegoak eta lokalak
Olinu enbierako garbiketak
Bastorarik
Zabor biltzea

Besaide Plaza, 1 - B° Aldekone
48160 DERIO (Bizkaia)
loreagarbi@euskalnet.net

Tel: 94 406 49 92
656 712 443
Fax: 94 406 49 93

Nire Autoocasion NA

**IMPORTAZIOA ETA
SALMENTA**

MUNGIALDE ETORBIDEA, 3 48160 DERIO-BIZKAIA

Mobilak: 686 97 06 41 - 649 16 77 12
Telefonos-Fax: 94 454 51 92

www.nireautoocasion.com info@nireautoocasion.com

Jatetxea SAN ISIDRO

ELNKO ORELETAN ESPEZIALIZATUA ETA ETXERO GORDAGINTZA APARTA

ESKONTZAK, BATAIOAK, JAUNARTZEAK

Karta zerbitzuak - Laneko zerbitzuak - Jantoki pribatuak
Jantoki bakoitzean 180 toki - Sukaldaritza tradizionala

Telefonos 94 454 07 98
Fax 94 454 14 15

Mungialde etorbidea, 25
48160 DERIO

Goza dezagun euskaraz!

Euskararen Eguna Sondikan ospatuko dugu aurten txorierritarrok. Azaroaren 27tik abenduaren 3ra arte, ekintza sorta zabala edukiko dugu bertan, euskaraz aritzeko eta euskaraz gozatzeko; antzezlanak, bertso saioak eta musika emanaldiak, tartean. Ohikoa den moduan, ekintzak Txorie-rriko Zerbitzuen Mankomunitateak antolatu ditu herriko elkarte guztiekin batera.

Imanol Ituiño magoa

Ele ikuskizuna

Euskararen Egunari lotutako ekitaldiei eskoletako umeen eskutik emango zaie hasiera. Orotara, 1.177 ume hartuko dute parte ikuskizunetan, eta 20 autobus beharko dira haiek Gorondagane kiroldegiraino eramateko. Ohikoa denez, Sondikako herri ikastetxeok aurkezpena egingo dute saio bakoitzaren aurretik. "Horretarako, dantzak eta kantak prestatu dituzte eskolan. Muralak-eta ere egin dituzte lekua apaintzeko. Egundoko lana da. Gainera, seigarren mailakoek hiru bertso

landu dituzte Etxahun Lekue bertsolaria-ekin batera. Bertsoak gainerako eskoletakoei eman zaizkie, ikas ditzaten, eta gero, saioaren egunean, guztiek batera kanta ditzaten", azaldu du Laura Martinez euskara teknikariak.

Lehen txanda lau urtetik sei urtera bitarteko umeek edukiko dute azaroaren 27an, martitzenean. Zirika Zirkus taldeak Egun on sikiera! ikuskizuna aurkeztuko die. "Euskaraldiari begira prestatutako antzezlan da. Dantzak eta kantak uztartzen

dituzte bertan, baina atzean badago mezu bat: eskolan, euren artean euskaraz egin dezaten, eta eskolatik kanpo ere bai". Zazpi urtetik bederatzi urtera bitartekoentzako saioa hurrengo egunean, hilaren 28an, izango da; eta 10 urtetik 11 urtera bitartekoentzat, hilaren 29an. Imanol magoak aho zabalik utziko dituen ikuskizuna eskainiko die txanda bietako umei. Hiru egunetan saio bi egongo dira: bata, 09:30ean; eta bestea, 11:00etan.

GABONETAKO LOTERIA

aikor!
txorierriko aldizkaria

0 4 6 3 4

Txorierrri Institutuko lehenengo mailako ikasleentzat ere antolatu da ekitaldi bat: *Txorierritmoz*. “Baina hori Derioko Gurea Aretoan egingo da. “Azken batean, guztiek ikasten dute Derion, eta ez du zentzu handirik Sondikara eramatea”. Musika topaketak iaz egin zituzten lehenengo aldiz, eta hain zen arrakastatsua, ezen aurten ere antolatzea erabaki baitute. Agertokira Zuriñe Hidalgo (Hesian) eta Iker Villa (Revolta Permanent) abeslariak igoko dira. “Saioaren gaineko material didaktikoa badago eta gaztetxoek hura landuko dute musika eskolan. Helburua da ikasleen eta musikarrien artean interakzioa egon dadila, elkarriketa egin diezaieten... Gainera, laugarren mailan talde batean jotzen duen, edo musikaria/abeslaria den gazteren bat edo gehiago baleude, horiek ere gonbidatuko genituzke agertokira igo eta musika topaketetan parte hartzera”. Ekintza hilaren 28an izango da eta saio bi egingo dira: bata, 10:00etan; eta bestea, 11:45ean.

Arrakasta oinarri

Publiko orokorrentzako ekitaldiak barrikuan, hilaren 30ean, hasiko dira. Joan den urtean moduan, *Hau ez da kasualitatea* bertso saio musikatua izango da egun horretan, 18:30ean, Kultur Etxean. Uxue Alberdi, Miren Amuriza, Malen Amenabar eta Ane Labaka arituko dira bat-batean, oholtza gainean. Gai-jartzaile Amaia Agirre ibiliko da. Ostean, Taberna Ibiltariak leku-

Kantu Kolore Far West

koa hartuko du, Sondikako kaleak euskal kantuz betez. “Formatu klasikoa da, bai, baina itzelezko arrakasta duena. Beraz, zergatik aldatuko dugu? Urtero, 200 lagun inguru batu ohi dira bertso saioan, eta Taberna Ibiltaria taldekoekin batera lagun asko ere ibiltzen dira kalez kale. Jendeak eskatzen dituen ekitaldiak dira. Gainera, bertso-saioari dagokionez, eta Lekuek lagunduta, seigarren mailakoek bertsoak prestatzen dituzte bertsolariak aurkezteko, eta horiek erantzun egiten diete. Oso polita izaten da”.

Zapaturako, oso ekitaldi erakargarri bat antolatu da umeei zuzenduta: Kantu Kolore taldearen emanaldia. “Zazpi irakasle osatutako taldea da, eta itzelezko kantuak eta koreografiak dituzte. Umeek horiek landu dituzte aldezturik eskolan, ikuskizunaren egunean kantatu eta dantzatu ahal izateko. Orain modan dagoen taldea da”. Ekitaldia 17:30ean izango da Gorondagane kiroldegian.

Lorca eta Lauaxeta poeten obran oinarritutako *Ele!* kontzertuak amaiera ezin hobea emango dio Euskararen Egunari

Malen Amenabar *Hau ez da kasualitatea* bertso saioan arituko da

Zuriñe Hidalgo

*Sei egunetan umeei
zein nagusiei
zuzendutako
ekitaldiak egongo
dira*

*Helburuak euskara
erabiltzea, ondo
pasatzea eta
gure kulturaz
jabetzea dira*

aurten. Emanaldia domekan, hilaren 2an, izango da Kultur Etxean, 18:30ean. Aipatu beharra dago kontzertu hau zein bertso saio musikatua doakoak izango direla, baina lekuak betetzen direnean, ezin izango da aretora jende gehiagorik sartu.

Parte-hartzaileak

Euskararen Eguneko aurreko edizioetan moduan, antolatzailerik ahalegina egin dute ekintza parte-hartzaileak antolatzen. "Helburuak dira euskara erabiltzea eta gure kultura zabaltzea. Ekitaldiak helburu horiek betetzeko asmoz antolatu dira, izan ere, erabilera bultzatu behar da: jendea parte senti dadila eta euskaraz egin dezala".

Euskararen Eguneko ekitaldiak eta Euskaraldia aldi berean gertatuko dira aurten eta horrek, beharbada, eragina edukiko du ekitaldietan. "Espero dut ekintzetan jendea *ahobizi* eta *belarriprest* intsignia ipinita azaltzea. Are gehiago, espero dut saioetan inoiz baino *belarriprest* gehiago batzea, izan ere, ahalegin handiena horiekin egin behar dugu". Euskararen teknikariaren ustez, egitasmo biak aukera paregabeak dira euskaraz hitz egiteko, ondo pasatzeko eta gure kulturaz jabetzeko. "Euskararen erabiliz ondo pasatzeko, azken batean. Era berean, Txorie-rriko euskaltzaleak batzeko gunea izatea ere nahi dugu, guztiok elkartzeko eta hain gutxi ez garela ikusteko". Hitzordua, beraz, Sondikan dugu aurten, azaroaren 27tik abenduaren 3ra arte.

SARRERAK AURRETIK EROSTEXO:
TXARTELDEGIAN
Edozein ekintza nahi baino
ordurik bat lehenago

SONDIKAKO KULTUR ETXEA
Cestero kalea, 1 (elizaren atzean)
Telefona 94.453.64.13

ANTZERKIA

MONOLOKOS

(Umore bakarrizketak)
Abenduak 15, 20:00etan,
Prezioa: 10 €

PINOTXO

Glu-Glu Producciones
3tik 9 urtera arteko umeentzako
ipuin musikala (euskaraz)
Abenduak 16, 17:00etan,
Prezioa: 6 €

ASIER HORMAZA

GEMMA MARTINEZ

MARIBEL SALAS

Historia txikiaren istorioak

t: Itxaso Marina Ondarroa

Idazlea etxean harrapatu dugu, bere azken liburua eskuetan duela. "Lehenengo eleberria ezustea izan zen, eta hainbat egunetan aurpegian eduki nuen irribarrea. Harrezkero 20 urte pasatu dira eta, beste obra batzuek gainera, 24 eleberri idatzi ditut. Azken liburuaren aleak ekartzen dizkidatenean, irribarre hori azaltzen zait berriro. Liburua hartzen dut, ukitzen dut, usaintzen dut..."

Malkoak lur antzuan liburuarekin *Isilpean gordea* liburua idatzi zuenean zabaldu zuen bidetik jarraitu du Martinez de Lezeak. Hala, istorioa 36ko gerraren eta hurrengo urteen testuinguruan kokatu du. "Gerra hasten denean –eskatu ez duten, baina jasaten duten gerra–, pertsona arruntei gertatzen zaiena kontatu nahi izan dut liburuan. Istorioa Badajozeko herri batean gertatzen da, eta ez irakurtzen, ez idazten ez dakien gizon baten istorioa da –eta bere familiarena–; ideia politikorik ez duen gizon baten istorioa, baina, zergatik jakin barik, egoera batetik bestera bultzatzen dutena. Istorioa 30 urte beranduago amaitzen da Bizkaian. 1966an, greba handiak izan ziren; batez ere bat, Laminación de Bandas en Frío Etxebarriko enpresarena, ondorioztat salbuespen-egoera ekarri zuena". Aurrekoan bezala, idazleak ez du izenik aipatu, ez bandorik, ezta indar armaturik ere. "Bakarrik herri txiki bateko jende arrunta, bizirauten saiatzen dabilena eta bat-batean drama honekin topo egiten duena".

Baina zergatik istorioa Extremaduran kokatu? "Milaka euskaldunen aitona-amonak handik ziztu bizian irten behar izan zirelako. Inork ez du bere etxea nahita uzten; hori hainbat arrazoiengatik egiten du, eta batez ere goseagatik eta beldurragatik. Gainera, nahiko ahaztuta dagoen herrialdea da eta bertan gertatu zena sarraskia izan zen: 20 urtetik 50 urtera bitarteko 20.000 gizon –emakume batzuk ere bai–, nekazariak zirenak, fusilatu zituzten, eta gero haien senideei ez zieten lanik ematen". Azaldu digunaren arabera, 1936ko martxoan, 80.000 nekazari extremadurarrak 3.500 lursail hartu zituzten. Horiek lurjabe gutxi batzuenak ziren eta ez zituzten

Toti Martizenez de Lezea Larrabetzuko idazleak bere azken eleberria kaleratu berri du: *Malkoak lur antzuan*. Horretan, miseria gorritik ateratzeko ahaleginetan dabilen Badajozeko nekazari baten istorioa kontatzen digu: Damasoren istorioa. Eta gerrak nola iraultzen duen bere bizitza, eta bere familiarena. Jende arruntaren historia da; historia txikia.

landatzen, horrela ez zietelako langileei ordaindu behar. "Mendekua izan zan. Abuztuan, 12.000 pertsona fusilatu zituzten Badajozen; eta 8.000, Cáceresen. Guk daki-gula". Bestetik, Eusko Jaurlaritzak lantegiak ez suntsitzeko erabakia hartu zuen gerra hasi zenean. "Besteei ondo etorri zitzairen erabakia, baina jendea behar zuten lantegietan ibiltzeko, eta pertsona haiei, extremadurarei, esan zieten hona etortzeko. Meategietara eta lantegietara etorri ziren lanera, oso egoera negargarrian, eta euskarriak, neurri batean, haien lanari

esker iraun zuen. Egia da gero beste etorkin-saldo batzuk egon zirela, baina oraingo honetan hau izan da interesatu zaidana".

Irakurleak istorio gogor batekin egingo du topo, liburuaren orriak pasatu ahala. "Idazten dudanean, ondo pasatzea gustatzen zait eta liburu honekin ez dut egin. Gustatu zait idatzi izana, baina ez dut ondo pasatu. Gogorra izan da pertsona hauen istorioa kontatzea, haiengan pentsatzen duzulako, zer gerta lekiekeen... Ihes egiten imajinatzen dituzu, oinez, bizi-rik ateratzeko aukera gutxi dutela, eta ima-

jinatu ere egiten duzu nola lortzen duten bizirautea". Hala ere, esperientzia gogorra izan den arren, Martinez de Lezeak, etorkizunean, ildo bereko istorio gehiago kontatzeko asmoa du. "Hau da, Historia txikiari lotutako istorioak. Historia txiki hori, nire ustez, garrantzitsuena da, gutariko gehienon historia delako: pertsonen eta familien drama, kontatu dizkidaten edo nik ezagutzen ditudan istorioak...".

Emankortasuna

Durangoko Euskal Liburu eta Disko Azoka abenduaren 5etik 9ra izango da aurten, eta, *Malkoak lur antzuan* eleberriaz gainera, larrabetzuarrak *Nur* ipuin-bildumaren azken lana –*Nur eta ortzadar-txoria*– ere eramango du hara. "Azokara hainbat arrazoiengatik joaten naiz: alde batetik, liburuak atera ditudanez, logikoa delako han egotea; eta bestetik, irakurleak ditudalako bertan, liburuak sinatzen dizkiedan zain. Eta egia esateko, ez dakit nola duten hain pazientzia handia ilaran itzaroteko; nik ez nuke edukiko. Azkenik, Durangokoa urtean zehar dugun euskal ekoizpenaren erakusleihorik onena da, eta euskal ekoizpen guztia leku berean topa dezakegu.

Hori da, hain zuzen, hara joateko arrazoi nagusia. Gure herriaren zatia naizelako, eta han egon nahi dudalako. Azoka hasiera-hasieratik ezagutzen dut: lehenengo urteetan, lau mahai ipintzen ziren eliz atarian; gero, merkatura eraman zen; eta gero, Landako Gunera. Gaur egungo eraikina egin baino lehen, plazan bertan atontzen zen azoka eta gogoratzen dut euria egiten

zuenean plastiko bat ipintzen zela liburuen gainean... Gogoratzen dut ura etengabe ari zela plastikotik tantaka... Azokaren beraren eta euskal ekoizpenaren lekukoa izan naiz urteetan, eta gozamina da. Goizgoizetik joan ohi naiz, zerbait ikusi ahal izateko, standean, gero, ordu asko ematen ditudalako. Era berean, urtearen gainerako egunetan ikusten ez ditudan lagunekin egoteko gunea ere bada".

Idazlea *Nur* bildumaren hurrengo ipuinean dabil lanean, eta, aldi berean, bere hurrengo eleberria idazteko materiala jasotzen dabil. Euskal idazleen emankortariko da, emankorrena ez bada, eta, besteak beste, mitologia, nobela historikoa, umeen eta gazteen literatura, umorezko kontaketa, eta nobela epiko-fantastikoak eta historikoak jorratu ditu. Bere emankortasunaren sekretua idazleak berak kontatu digu: "Asmatzeko gaitasuna dut; imaginazio handia, txikitatik. Askok irakurri izana eta lanean ordu asko ematea ere badira lagun-garriak. Urtero liburu bat kaleratzen dut, hura amaitzen dudalako. Zer egingo dut? Gorde? Berandu hasi nintzen idazten, eta istorio asko ditut kontatzeko. Guztiak kontatu nahi ditut".

*"Idazten dudanean,
ondo pasatzea
gustatzen zait eta
liburu honekin ez dut
egin. Gogorra izan da"*

*"Historia txikia,
nire ustez,
garrantzitsuena da,
gutariko gehienon
historia delako"*

*"Berandu hasi
nintzen idazten,
eta istorio asko ditut
kontatzeko. Guztiak
kontatu nahi ditut"*

a: Loiuko Argazkilaritza ikastaroko ikasleak

Azaroaren 18an, domekan, hogeita bigarren aldiz egin zuten Sondikako Euskal Azoka. Euria egonda ere, herritar asko hurbildu ziren azokara, baserriko produktuak ikusi eta erostera, eta goiz osoan egon ziren ekintzaz gozatzera. Izan ere, egitarau zabala antolatu zen adin guztietako herritarrentzat.

Horrela, bada, txalapartaren eta herri kirolen erakustaldiaz gainera, kalejira egin zen txistulariek girotuta eta umeentzako tailerrak antolatu ziren. Dantza-poteoa izan zen dantzariekin, buruhandiekin eta erraldoiekin, eta Bentazaharreko mutiko alaiak taldeak musika saioa eskaini zuen.

Azoka-eredua iaz berriztatu zenez gero, urteko merkatua euskara, kultura eta herri kirolak batzen dituen ekitaldi handia bihurtu da. "Jaia inguruan bizi diren euskal kultura zaleen, gastronomia zaleen, herri kirolzaleen eta lagunen topagune bilakatu nahi dugu", esan zuen Xabier Zubiaur Sondikako alkateak.

Azokako irudiak

www.bertsozale.eus/bizkaikotxapelketa
www.bertsosarrerak.eus

FINALA

bbt

18

Bizkaiko Bertsozale Teapela 2018

BILBO

Abenduaren 15ean, zapatua, 17:00etan,
Bilbao Arenan (Miribilla).

Agur urrutiko kontrolari?

Samsung multinazional hegokorearra eta Lausanako Eskola Politekniko Federaleko Neuroprotesien Zentroa (Suitza) Pontis proiektuan dabilta elkarrekin lanean. Proiektuak desgaitasun fisikoa duten lagunek telebista begiak erabiltzaile edo garuneko uhinen bidez kontrolatu ahal izatea du helburu, eta lehenengo emaitzak azaroan aurkeztu dituzte jendaurrean.

Azaldu dutenaren arabera, erakunde biak garatzen dabilta softwareak mugitu ezin diren, edo mugitzeko arazoak dituzten, pertsonen emango die autonomia handiagoa, telebista ikusten dutenean, kanalez aldatu ahal izateko edo soinua jaitsi eta igo ahal dezaten. Horretarako, telebistaren prototipo bat diseinatu dute, zeina autoikaskuntzan oinarrituta baitago, eta, ondorioz, software berezia sortzeko gauza dena, telebista begiak eta garuneko uhinak erabiltzaile kontrolatzea ahalbidetzeko.

Film bat aukeratu nahi dugunean, telebista-kanalez aldatu nahi dugunean edo

soinua igo nahi dugunean, gure garuneko uhinek portaera zehatz bat dute. Portaera hori ezagutzeko, ikertzaileek 64 sentore dituen bururako kaskoa asmatu dute, begien mugimendua ere jasotzen duena, eta hortik abiatuta eredu bat sortu dute. Bestalde, bigarren sistema bat ere garatu dute, begien mugimendua kontuan hartzen ez duena, begiak kontrolatzen ezin dituzten pertsonen hori erabiltzaile ahal izateko.

Proiektuaren arduradunek jakinarazi duten moduan, prototipoa hobetzen jarraituko dute, eta espero dute datorren urtearen hasieran Suitzako ospitaleetan erabiltzen hasia.

Telebistako aurkezleei ere bai?

Izan ere, Xinhua Txinako albiste-agentziak bere fitxaketa berria aurkeztu du orain dela gutxi: albistegiko aurkezle birtuala. Gizakia dela ematen du, eta gizakia balitz moduan hitz egiten du eta mugitzen da. Baina ordenagailuz egindako

*Pontis proiektuak
desgaitasun fisikoa
duten lagunei, telebista
kontrolatzeko,
autonomia handiagoa
ematea du helburu*

pertsonaia da, adimen artifiziala erabiltzaile sortu dena, eta izenik ipini ez diotena. *AI virtual anchor* da, besterik ez.

Errealismo handiko aurkezle birtuala da eta ingelesa badaki. Pertsonaia egiteko orduan, Zhang Zhao benetako aurkezlearengan oinarritu dira. "Urteko 365 egunetan, eta 24 orduan lagundu ahal dizuet. Are gehiago, behin baino gehiagotan kopia ahal naute, eta hainbat agertokitara eraman, zuei albisteak jakinarazteko", esan du aurkezle birtualak.

Ford Goiri'78 s.l.
Zerbitzu ofiziala

Izarza Pol.
48150 Sondika
Bizkaia

94 453 25 15
94 453 39 31

auzoKide
Finken administratzailea

LORENA GAMBOA AGUIRRE

Txorisolo 4, behea B
48150 SONDIKA

634 410 470
auzokidefincas@gmail.com

ZAMUDIO
Loteria Nazionale

Leizaola L. plaza, 7
Tel.: 94 452 09 59
Faxa: 94 656 69 95
josuastorkiza@gmail.com

Euskara –edozein hizkuntza– mundua ikusteko era bat da

t: Juan Luis Goikoetxea

Eskertu egiten dugu eguzki izarra izarak kentzen ordubete beranduago hasia, Europak ordu-aldaketa erabaki duenean, ze Europa horrek boterea dauka ordua aldatzeko. Ez, oster, euskararen egoera aldarazteko. Horretan bakar-bakarrik aurkitzen gara euskaldunok.

Orain 50 urte abiatutako euskara batua, behin honezkero normalizatu da, normak, arauak ditu-eta. Corpusa senda dago. Estatusen, ordea, euskara batu horren ezagutza geldoago doa. 50. urtean horrela? Bai! Ohar gaitezen, eskolara sartzen diren ume asko orain 50 urte bezain erdaldun sartzen direla. Beraz, ezinbesteko ditugu maistra-maisu bikainak presta-tuak; metodorik onenak; ikaslerik motiba-tuenak.

Euskara komunikatzeko denez, pertsona **ahobiziak** eta **belarriprestak** ere behar-beharrezko ditugu. Beti ere, ahaztu barik, euskara komunikatzeko ez eze mundua ikusteko era bat ere badela. Eta, horretarako, euskaldun osoak behar dira. Zelan lortzen dira? Ahaleginez, hizkuntza erabiliz; ez berez.

Gaztelera dakiena badatorkigu ikastera, **hermana** zer den badaki. Baina euskaraz **hermana** mota bi daude: **arreba** eta

ahizpa. Bestalde, gaztelarako ingelesa ikasten hasten denean, **hacer** nola esan ere ikasi behar du. Kontua da, ingelesek **hacer** esateko batzuetan **make** erabiltzen dutela, eta beste batzuetan **do**. Noiz **do** eta noiz **make**? Edo euskaldun berriaren kasuan, noiz ni, noiz neu? Ez da erraza bereiztea, jaiotzez euskalduna

edo ingelesa ez bazara. Horretan, euskaldun osoak dira beharrezko, euskaraz bizi direnak, euskal sena dutenak, ezen Koldo Mitxelena jakintsuak dioenez, euskara –edozein berbeta– unibertsoa ikusteko era bat da; hizkuntza bakoitza patroibat da, molde bat mundua euskaraz ikusten dugun bakarrak, bakanak.

BC Fun Fitness GYM
EKIPAMENDU BERRIA

Segimendu
pertsonalizatua

Zamudio (IAT ondoan)
**Prezio bereziak,
talde eta
enpresentzat**

Jarraitu

Ugaldeguren II Industrialdea, partzela 9, nabe 3
628836753 - 944520815 gymbxorierri@gmail.com

 RADIO TAXI FEMADE *Zure taxi, Teorierikoa*

Zamudio - Derio - Sondika - Lezama - Larrabetzu - Loiu

24h 94 480 09 09

ERRESERBAK:

www.taxisaeropuertoblilbao.com

DESCARGA APP-A

 TAXI FEMADE

R P A
MAYORISTAS INFORMATICOS

**ENPRESETARAKO INFORMATIKA
SAREEN MANTENIMENDUA
ZERBITZU TEKNIKOA**

Avda. Pinoa 2C Nave 5 - 48170 - Zamudio
Tel: 944521544 - <http://www.rpmmayoristas.com>

RUBEN
ERLOJU-DENDA BITXITEGIA

Lehendakari Leizola plaza, 5
48170 Zamudio
94 452 14 49

Etxeko sukaldaritza

Lebatza, saltsa gorrian

t: Maite Lekerika / a: petitchef.es

Osagaiak (lau lagunentzat):

- 4 legatz-solomo (200 gramokoak)
- 16 txirla
- 3 berakatz-atal
- Kipula txiki bat
- 100 ml ardao zuri
- 200 ml arrain-salda
- Koilarakada bat urin
- Piper gorri lodi bat (pipermorra edo beste mota batekoa)
- Gatza, perrexila eta oliba-orioa

Prestetako area:

Piperra laban erreko dogu, eta azala eta hasiak kenduko deusaguz. Piperraren laurden bat gordeko dogu

eta ganerakoa tiratan ebagiko dogu. Gorde dogun piper-laurdena arrain-salda apur bategaz irabiatu eta gorde egingo dogu.

Bestetik, kipula garbituko dogu eta juliana eran txikitu. Berakatzak be txikituko doguz eta kipulagaz batera erreko doguz, su ezitan. Gatza botako dogu, eta urina, eta minutu pare baten edukiko dogu egosten. Gatza botako deusagu lebatzari eta txirlakaz batera ipiniko dogu kazola baten. Ardaoa, saldea, perrexila eta piper-saltsea botako doguz eta estalkia ipiniko dogu. Lebatza minutu bian egingo dogu alde baktxetik. Legatz-solomoak eginda dagozanean, baktxa plater baten ipiniko dogu, eta mahaira piper-tirek lagunduta aterako dogu.

Antxoa-pintxoa

Osagaiak (4 lagunentzat):

- 8 antxoa oriotan
- 8 ogi-xerra
- Mantxako gaztaia (8 xerra)
- 4 pikillo piper
- Berakatz-atal bat
- 60 ml oliba-orioa
- Jerez-ozpina

Prestetako area:

Ogi-xerrak orioz igurtziko doguz, alde baietatik, eta labara sartuko doguz 10 minutuan, 200 gradutan. Berakatz-atala erditik ebagiko dogu eta ogi-xerrak igurtziko doguz (bakarrik alde batetik). Piperrak be erditik ebagiko doguz eta ogi-xerra baktxaren ganean piper zati bat ipiniko dogu. Eta ondoren, gaztaia eta antxoa. Pintxoak bost minutu inguru sartuko doguz labara, harik eta gaztaia apur bat urtzen dan arte. Labatik aterako doguz eta jerez-ozpin zurrusta bat botako deusegu ganetik.

a: cuinariviatjar.blogspot.com

ZAMUDIO-DERIOKO LURLANGILEEN ETXEA
Santi Mami auzoa, 1
Tel.: 94 454 10 08
Faxa: 94 454 12 15
48170 Zamudio (Bizkaia)

SANTI MAMI
ALBAILARITZA
Nerea Pedrosa Cule, 517
COOP. GANADERA ZAMUDIO DERIO
Tel.: 94 454 13 77 - 889 04 31 15
Faxa: 94 454 12 15

PATXI
KOOP

PATXI KOOPERATIBA ELKARTEA
Nabierren partekatzea - Daxerria 4, 48170 Zamudio (Bizkaia) - Tel: 944 522 587 - info@patxi.coop - www.patxi.coop

Peñasko
arraindegia

Mendiko, 4
48170 Zamudio
Tel.: 94 452 0808

GAMINIZ
JATETXEA

Tel/Fax: 944 317 025
email: gaminiz@gaminiz.com

Ibaizabal 212, Parke Teknologikoa
48170 Zamudio - Bizkaia
GPS: 2°51'41" W 43°17'37"N

www.gaminiz.com

Umeen txokoa: 12 desberdintasunak

Ezetz 12 desberdintasunak topatu irudi bien artean. Bukatzen duzunean, irudiak margotu eta moztu ahal dituzu.
a: es.hellokids.com

Gomendioak

LITERATURA: NAGUSIAK

- Ekaitza urrun* (Erein), Joanes Urkixo.
- Xabi Solano Maiza - Trikitixa Liburua I* (Elkar), Xabi Solano Maiza.
- Munduko tokirik ederrena* (Susa).
- Iñigo Aranbarri.

LITERATURA: GAZTEAK

- Mari Xor* (Denonartean), Y. Arrieta Malaxetxebarria / Aitziber Alonso Pikabea (il).
- Torlojuak* (Elkar), Txabi Arnal / Edu Zelaia. Javi Kintana (Il.).
- Oier* (Erein), Alaine Agirre.
- Eskularru beltzak. Ihes* (Elkar). Jasone Osoro. Josevisky (il).

MUSIKA

- Bakarka* (Elkar), Ruper Ordorika.
- Go!azen. Ondo pasatzera gatoz!*

Sudokua

7	4		1			2
3	8		4			6
			7	9		
	2	3				1
1	9	5			7	
				9		5
			8		2	
	7		5	3		4

4	1	9	3	2	5	8	7	6
6	7	2	1	4	8	9	3	5
3	5	8	7	6	9	4	1	2
9	3	7	4	8	2	5	6	1
2	6	4	5	1	3	7	9	8
1	8	5	9	7	6	3	2	4
8	4	1	6	3	7	2	5	9
7	9	6	2	5	4	1	8	3
5	2	3	8	9	1	6	4	7

TALLERES JUAN ANDRES
AUTOMOBILAREN ELEKTRIZITATEA ETA MEKANIKA
PUNTUAN JARTZEA
Torrelarragoiti ind., 8 - 216 Pab.
Tel.: 94 452 07 09 48170 ZAMUDIO (Bizkaia)

 Muji TAILOR
Inbisa Industrialdea
Astintze kalea 6-16-17 C2 Pabiloia
48160 Derio / Bizkaia
688 847 633 / 946 572 315
iker@mujiatallerrak.com

OAKLAND ENGLISH
LEHENDAKARI LEIZADUA PLAZA, 2
ZAMUDIO
946522857

Azokak

Zamudio

- > Nekazamudio. Abenduaren 1ean, Kultur Etxean.
- > Durangoko Azokara joateko autobusa. Abenduaren 6an, 09:30ean, Txorierriko etorbideko geralekutik. Prezioa: euro 1. Izena emateko azken eguna: abenduak 5.

Erakusketak

Derio

- > XI. Argazki Lehiaketaren argazkiak. Abenduaren 15etik urtarrilaren 14ra arte, Kultur Birikan. DAT elkarteak antolatuta.

Zamudio

- > Gabonetako postalak. Abenduaren 11tik aurrera, Anguleri Kultur Etxean.

Hitzaldiak

Zamudio

- > "Bihotzekoa, emakumeengan". Abenduaren 10ean, 18:00etan, Zamudiotorren.

Larrabetzu

- > Literaturaz berbetan: Ekaitz Goienetxearen *Zaldi mamarroa* lana. Abenduaren 20an, 19:00etan, Anguleri Kultur Etxean.

Ikastaroak

Zamudio

- > Zen meditazioa. Abenduaren 13an, 19:00etan, eskolako musika gelan.
- > Udal ikastaroetan izena emateko azken eguna: abenduak 14.
- > Irudimenak eta txapak. Azaroaren 15ean, 11:30ean, liburutegian.

Larrabetzu

- > Udal ikastaroan izena emateko epea: abenduaren 10etik 15ra, Anguleri Kultur Etxean.

Ikuskizunak

Derio

- > *Kontari Kantari* (2 urtetik 6 urtera bitarteko umeentzako ipuin kontalaria). Abenduaren 19an, 18:00etan, Kultur Birikan.

Zamudio

- > Tor Magoa. Abenduaren 1ean, 12:00etan, Zamudiotorren. Lagatzu euskara elkarteak antolatuta, Euskaren Egunaren haritik.

Irteerak

Derio

- > Ernio mendia. Abenduaren 16an, 07:30ean, Nagusien Etxean. Untza mendi taldeak antolatuta.

Kirolak

Zamudio

- > Boxeo eskolartekoen jardunaldia. Abenduaren 16an, 11:00etan, frontoian.

Lezama

- > Illuntzar. Abenduaren 16an, 09:30ean, Lezamako eskolan. Gailur mendi taldeak antolatuta.

Lehiaketak

Derio

- > XI. Argazki Lehiaketaren sariak banatzea. Abenduaren 15ean, 12:00etan, Kultur Birikan.

Larrabetzu

- > XV. Postal Lehiaketaren sariak banatzea. Abenduaren 21ean, 18:00etan, eskolako jantokian.

Musika

Derio

- > Ongintzako kontzertua: Josep Mª Ribelles harpalaria eta Kepa Junkera. Sarrera: 2 euro. Abenduaren 14an, 20:00etan, Kultur Birikan. Batzen den dirua Alimientuen Bankuari emango diote.

- > MusikUme. Musika, familian (3 urtera arteko umeentzat). Abenduaren 18an, 17:30ean eta 18:30ean, Kultur Birikan.

Larrabetzu

- > Gabonetako kontzertua, Gaztelumendi abesbatzaren eskutik. Abenduaren 16an, 12:00etan, Andra Mari elizan.
- > Domekak Hori Baien: Xabi San Sebastian eta Tristtan Mourguy. Abenduaren 16an, 18:30ean.
- > Gabonetako kontzertua, Izar Argiaren abesbatzaren eskutik. Abenduaren 20an, 19:30ean, Andra Mari elizan.

Bestelakoak

Loiu

- > Gabonetako argiak piztea. Abenduaren 5ean, 18:00etan, Larrondon. Olentzerori eskutizak eman eta txokolatada, Zentro Zibikoan; 19:30ean, Alonsotegi plazan: Olentzeroari gutunak eman, txokolatada eta Gabonetako postalen lehiaketaren sariak banatzea.

Derio

- > Gabonetako argiak piztea. El Despiste fanfarreak girotua. Abenduaren 5ean, 18:30ean.

Lezama

- > Gailur mendi taldearen batzarra eta bazkaria. Abenduaren 15ean, 12:00etan, Uribarri Topalekuan.

Zamudio

- > Lagunandre urte amaierako bazkaria. Abenduaren 15ean, 14:00etan, Txorierriko etorbideko autobus geralekutik.

Larrabetzu

- > Irakurketa saioak. Abenduaren 14an, 16:30ean, Anguleri Kultur Etxean. Aurretik eman behar da izena.
- > Gabonetako bazkaria, Gure Etxean. Abenduaren 15ean, 14:00etan.

OPTIKA IKUSLAN

Arbolantxa kalea, 5, behea
ZAMUDIO
Tel.: 94 452 28 18

Hortz-klinika
IDOIA ZUBIETA

Osasun-zentroa & Hortz-estetika
HORTZ-IMPLANTEAK - ESTETIKA-ORTODONTZIA

Airelitz doktorea, 11. - 1. ezk.
48011 BILBAO
T: 944 416 322

Urbe Plaza, 1
48170 ZAMUDIO
T: 944 521 370

GORBEIA MERTZERIA

Gorbeia kalea, 7
ZAMUDIO
94 655 90 08

Zuri esker gara izar

Abenduaren 26an
Arrastiko 7etan
Kultur Birikan

Derioko
Merkataritzaren
Gabon
Ekitaldia

Bale Zozketa • Opari Zozketak • Artisten Saioak
ERDU!!!

ZELAN?

POSTAZ:

Aikor!lagun fitxa(*) bete eta bidali:
Aresti, 2 behea - 48170 - Zamudio

E-POSTAZ:

aikortxori@aikor.com helbidera

TELEFONOZ:

94 452 34 47
688 86 41 35

AHOZ:

Zure herriko euskara
elkarteko kideren bati esan

(*) Fitxa aldizkarian bertan eta
erakundeetan, liburutegietan,
komertzioetan... utziko ditugun
diptikoetan topatuko duzue.

Egin zaitez Aikor!lagun

Etxe bat, lagun bat

Egin zaitez Aikor!lagun

Izen-abizenak: _____

Helbidea: _____

Telefona: _____

e-posta: _____

IBAN+Bankuko zenbakiak: _____

Urteko kuota: _____

Aldizkaria jasotzen duzu? _____

Sinadura _____

30 euro _____ Beste bat _____

Orri hau helbide honetara bidali:

Aikor! Aldizkaria

Aresti kalea 2, behea - 48170 - Zamudio

15/1999 Lege Organikoari jarraituz, hau jakinarazten dizugu: formulario honetan sartzen dituzun datu pertsonalak fitxategi batean gordeko dira. Fitxategiaren erantzulea TOTOKAN TXORIERREKO EUSKARA ELKARTEEN FEDERAZIOA da eta datuok kudeatuko ditu. Kontrakoa esaten ez diguzun bitartean, zure datuak kudeatzeko baimena dugula ulertuko dugu. Dena dela, edozein momentutan datuok eskuratu, baliogabetu eta zuzendu ahaliko dituzu. Horretarako, helbide honetara jo beharko duzu: ARESTI KALEA 2-BHEA, 48170 ZAMUDIO (Bizkaia).